N°. 268. A°. 1860.

VRIJDAG 9 NOVEMBER.

ROTTERDAMSCHE COURANT.

De Abonnementsprijs is ƒ 24 's jaars of ƒ 6 per drie maanden franco per post door het geheele Rijk.
Behalve aan het Bureau der Courant kan men zich bij alle Boekhandelaars en Postkantoren Abonneren.
Enkele Nommers 10 Cents.

Bureau: Hoogstraat, Wijk 10, N°. 77.

Geboorte-, Trouw- en Doodberigten van 1 tot 5 regels.... ƒ 1.—
Iedere regel meer. . . . . - 0.20
Andere Advertentiën per regel . . . . - 0.20
Groote letters naar plaatsruimte. — Bij iedere Advertentie 45 Cents voor zegelregt en 1 Exemplaar der Courant.

Bij deze Courant behoort een BIJVOEGSEL.

EMANCIPATIE. BELANG DER SCHATKIST.

De geldelijke kant der Slavenkwestie is uit den aard der zaak niet de fraaiste: ze kan, in den stand dien de zaak nu heeft, niet zonder groote opofferingen worden opgelost. Het staat immers vast dat niet de slaveneigenaars de kosten der emancipatie zullen dragen, dat zij integendeel billijke vergoeding zullen krijgen voor 't eigendom dat voor hen te loor gaat. Bovendien mag men nu, na al hetgeen te dien aanzien sinds tal van jaren is verhandeld, en in de stukken, tusschen de Regering en de Vertegenwoordiging gewisseld, voorkomt, als een uitgemaakte zaak beschouwen dat de kosten evenmin zullen worden gedragen door de negerbevolking zelve. Het denkbeeld is meermalen in vroegere plannen geopperd dat de negerslaven zelf hetzij door eene hun op te leggen schatting aan de schatkist jaarlijks zouden afdragen wat hunne vrijmaking zou gekost hebben, of wel dat zij, door meerderen arbeid of een gedeeltelijk in geld te beloonen arbeid, zich een spaarkas, eene soort van wat bij de oude Romeinen *peculium* heette zouden bijeenbrengen en daaruit zich zelven, tegen een van Staatswege te bepalen prijs, van de dienstbaarheid zouden loskoopen. Beide denkbeelden, zoowel als dat 't welk den Staat slaven en plantages beide wilde doen overnemen en de kultuur voor Landsrekening voortzetten om uit de opbrengst van den aldus met gedwongen arbeiders gedreven landbouw binnen zeker tal van jaren de uitgeschoten gelden in 's Lands kas te doen terugvloeijen, ontmoetten een zoo groot aantal van praktische zwarigheden en de uitkomst werd bij nader inzien als zoo onzeker beschouwd, dat men gedwongen was ze op te geven en ze thans naar 't schijnt voor goed heeft laten varen.

De *schatkist* zal dus wel de kosten moeten dragen: het onderzoek van de hoegrootheid dier kosten, een onderwerp altijd der aandacht overwaardig van Regering en Vertegenwoordiging, is thans, bij de lasten die reeds op onze geldmiddelen drukken en waaraan men zich in tal van jaren niet zal vermogen te onttrekken, die wij door nog andere dan de reeds aangenomen groote werken nog aanzienlijk zullen zien stijgen, van dubbel gewigt. — Volgens 't ontwerp zal er voor de vrijmaking benoodigd zijn: voor Suriname ƒ 11,777,000, voor Curaçao en onderhoorigheden ƒ 1,875,000 en voor de regtelijke en formele erkenning van den sedert 1848 feitelijk bestaanden toestand van vrijheid op het Nederlandsch gedeelte van St. Martin ƒ 206,000; te zamen voor de emancipatie van 47,153 slaven een bedrag van ƒ 13,859,000. Het zijn dezelfde getallen van slaven en dezelfde vergoedingssom als in 't ontwerp van 1858 waren aangenomen: de kosten volgens 't ontwerp van April ll. liepen ongeveer 23 tonnen gouds hooger. Daarentegen is bij 't tegenwoordig ontwerp eene som van 2 millioen bestemd tot bevordering der immigratie van vreemde landbouwers, welke gelden in den vorm van premien aan de aanvoerders der immigranten zullen uitgekeerd worden. Meer dan dit laatste wordt omtrent 't gebruik dier gelden niet bepaald.

Ziedaar al wat van Regeringswege omtrent de geldkwestie wordt voorgedragen: de zaak zal, volgens de voorstelling, in 't geheel omtrent 16 millioenen kosten. Dat is de officieele kant der geldkwestie: ce qu'on voit. Maar onwillekeurig denkt men daarbij aan de even noodzakelijke uitgaven die niet in berekening worden gebragt, den kant der zaak, dien een geestig schrijver (Bastiat) op een ander gebied aanduidde als: ce qu'on ne voit pas.

De schatkist zal toch buitendien vrij aanzienlijke kosten te dragen krijgen. Men bedenke slechts:

dat vooreerst 't hoofdgeld zal vervallen en 's Rijks kas daardoor alleen eene inkomst van jaarlijks 190,000 gulden zal derven.

dat, gelijk de memorie van toelichting erkent, er eene nieuwe administratieve indeeling zal behooren ingevoerd te worden, 't geen geld kosten zal.

dat de Staat welligt (niet onwaarschijnlijk) geheel of gedeeltelijk tot zijn last zal krijgen het onderhoud der niet-werkbaren van de plantages, en zeker dat van diegenen der slaven die niet tot plantagemagten behooren, de zoogenaamde *onverzorgde* weezen en grijsaarden.

dat de verpleging der melaatschen geheel zal komen voor **Staatsrekening.**

dat er van Staatswege „ zooveel mogelijk" zal moeten gezorgd worden voor geneeskundige hulp en onderwijs.

dat de Staat zal te zorgen hebben voor de vestiging van plantagemagten die zich niet kunnen verstaan met plantage-eigenaren.

dat er hoogstwaarschijnlijk eene aanzienlijke uitbreiding zal moeten gegeven worden aan de in de West-Indiën gestationneerde militaire magt, die men niet, met het oog op den geheelen ommekeer der koloniale toestanden, zal kunnen laten even groot, of liever even klein als ze nu is.

Dat men die verschillende uitgaven moeijelijk onder cijfers kan brengen geven wij gaarne toe; maar dat zij belangrijk zullen zijn lijdt wel geen twijfel. Zal de schatkist nu voor die groote offers eenige vergoeding krijgen? De Memorie van Toelichting stelt het zoo voor. „ Na de opheffing der slavernij — dus leest men — zal 't geheele belastingstelsel moeten worden herzien, met de strekking dat de West-Indische Kolonien grootendeels in de koloniale behoeften door eigen middelen zullen moeten voorzien."

Het vooruitzigt is inderdaad fraai: thans genieten de West-Indiën jaarlijks een subsidie van 6 à 7 tonnen gouds gemiddeld: daarin zal voortaan grootendeels uit eigen middelen door die Kolonie worden voorzien. Maar grond voor die verwachting wordt niet bijgebragt. Het komt ons dan ook voor dat men tegen die ongemotiveerde gunstige voorstelling met volle regt kan aanvoeren wat de Minister in zijne Memorie tegen de door de Kamer geopperde geldelijke bezwaren inbrengt: „ Bij de onzekerheid welke omtrent de werking van den voorgestelden maatregel bestaat, zou het gewaagd zijn, hieromtrent volkomen geruststellende verzekeringen te geven."

Bij den geheelen omkeer dien West-Indië te gemoet gaat, bij den schok dien de geheele verandering van toestand van de overgroote meerderheid der bevolking zeker zal vergezellen, zijn die geruststellende verzekeringen, het voorspiegelen van een finantieelen toestand dien men tot nu toe met geen mogelijkheid heeft kunnen bereiken, zeker al *zeer gewaagd*.

De Vertegenwoordiging late zich daardoor niet verblinden.

BUITENLAND.

ENGELAND.

LONDEN 7 *november*. — De Times bespreekt heden andermaal de Chinesche zaken en verklaart, na van al de wegens de jongste gebeurtenissen openbaar gemaakte depêches kennis te hebben genomen, hoe, ten opzigte der krijgsverrigtingen te land en te water, alles op de meest voldoende wijze voor Engeland is afgeloopen, maar dat omtrent de diplomatieke handeling hetzelfde niet gezegd kan worden. Engeland heeft toch niet slechts troepen naar China gezonden om een nieuw verdrag te verwerven, maar ook om het verraad te straffen. „ Wij zijn, zegt de Times, derwaarts gegaan om het bewind zelf te treffen dat het verraad bevolen heeft, waarvan wij de slagtoffers geweest zijn, en om, ten aanschouwe des Rijks, de Regering te verootmoedigen die het bloed onzer medeburgers lafhartig heeft vergoten." Lord Elgin moest zich dus niet bij de hernieuwing van reeds eenmaal geschonden beloften bepalen, maar alle vredesvoorslagen afslaan, zoolang het wrekend leger niet onder de muren van Peking staat. Dáár alleen hadden de gevolmagtigden het vragen der volledigste vergiffenis voor het openlijk schenden van op zich genomen verbindtenissen moeten eischen, en de onder het oog der Natie gegeven verzekering dat het verdrag van Tien-tsin getrouw zou worden nageleefd. Ook gelooft de Times niet dat de Chinezen eene oorlogschatting zullen inwilligen, alvorens zij de Geallieerden onder de muren hunner hoofdstad zien. Welken goeden uitslag, vraagt hij ten slotte, kan een gezant overigens verwachten, die zich voor een onbeschaamden vijand vernedert, en het leger achter zich laat, dat hem omringen moest om aan zijne zending gewigt bij te zetten en de bevolking van Peking een juister denkbeeld van de magt zijner Natie te geven? „ Als, zoo luidt het slot van het artikel, lord Elgin werkelijk dus gehandeld heeft, dan komt zulks van daar dat hij een even ingewortelde Chinees is als de oude Yeh zelf was."

— Het stoffelijk overschot van lord Dundonald zal denkelijk den 14 dezer, en wel met groote staatsie, in de abtdij van Westminster ter aarde besteld worden.

— Naar uit Parijs gemeld wordt lijdt de heer Cobden aldaar weder aan dezelfde borstkwaal die hem in den vorigen winter kwelde.

— Volgens te New-York ontvangen bijzondere berigten uit Mexico, hebben de Liberalen onder den generaal Ogazon de stad Guadelaxara ingenomen.

— Uit Britsch Columbia wordt gemeld dat de Slangen Indianen eene uit 46 personen bestaande schaar van landverhuizers om het leven hebben gebragt.

FRANKRIJK.

PARIJS 7 November.

(*Particuliere Correspondentie.*)

Victor Emmanuel regeert en de graaf de Cavour bestuurt Italië, — uitgezonderd Venetië, Rome en Gaëta, — en daarenboven: Gaëta, van de land- en de zeezijde aangevallen, zal nog slechts eenige dagen weêrstand kunnen bieden. Turijn maakt zich gereed om de aanhechting van Napels, of liever de grondvesting van het Koningrijk Italië, te vieren. Zoo is dan het plan verwezenlijkt, twee maanden geleden, toen het Sardinische Parlement werd geopend, door den graaf de Cavour ontwikkeld. *Audaces fortuna juvat.* Inderdaad is de vermetelheid van Piemont tot hiertoe met goed gevolg bekroond en wat, beter dan al het andere, deze waarheid bewijst en tevens de stoutheid van Sardinië regtvaardigt, is de werkeloosheid van Oostenrijk.

De tijdruimte van nu tot aan het voorjaar zal besteed worden om den oorlog voor te bereiden en vooral om de gemoederen daartoe te stemmen. De heer de Cavour weet zeer wel dat hij voorbij gestreefd zou worden, wanneer hij beproefde de beweging tegen te houden, welke Italië tot de eenheid heendrijft. Hij zal het dan ook niet wagen. Hij wil het Parlement in januarij bijeenroepen, ten einde Europa het schouwspel aan te bieden van Italië dat zich vreedzaam ontwikkelt en ten einde tevens in de besluiten van het Parlement een nieuwen zedelijken steun te zoeken om zijn doel na te streven.

De winter zal dus voorbijgaan, niet in vrede, maar in de verwachting van een zekeren oorlog. De laatste twijfel is opgeheven door de nota van lord John Russell, waaromtrent de heer Laurentie, directeur van het ultramontaansche blad l'Union, heden morgen zegt: „ Eene nieuwe legitimiteit is over Europa opgegaan. De legitimiteit van de onttrooning der Koningen."

Ongetwijfeld! De revolutie, sints zoo veel eeuwen bedwongen, zegepraalt thans en zal gebruik weten te maken van het uitstel dat men jegens haar bezigt. Het is Engeland dat zich op dit oogenblik op den voorgrond plaatst en de vertegenwoordigers der oude legitimiteit protesteren. Zoo moesten dan ook de vertegenwoordigers der groote Europesche Mogendheden niet worden gezien bij het jaarlijksche banket van den Lord-Maire van Londen, dat vrijdag den 9 dezer zal plaats hebben; ook de heer de Persigny moest daarbij niet tegenwoordig zijn. Intusschen is hij gisteren avond ten acht ure naar Londen vertrokken en zal ..... wèl aan het banket deel nemen.

Het is onwaar dat, zoo als door sommige bladen wordt beweerd, de Fransche Regering eene rondgaande nota aan al hare vertegenwoordigers in het buitenland zal zenden, waarin zij verklaren zou dat zij onzijdig zou blijven wanneer Venetië door Piemont werd aangevallen. Dit berigt is ongerijmd, want op die wijze zou onze Regering zich vooraf de handen binden.

Heden werd er Ministerraad gehouden onder presidium des Keizers. Men verzekert mij, maar ik kan niet gelooven aan de juistheid van het berigt, dat de Keizer aan den Raad een ontwerp ter afschaffing der accijnsen zou hebben medegedeeld. De opbrengst daarvan zou worden vervangen door eene belasting op de inkomsten.

De zaak is van grooten omvang en ik begrijp niet hoe die afschaffing der accijnsen in Frankrijk ooit zou kunnen plaats grijpen dan ten gevolge van een persoonlijk initiatief des Keizers. Alleen bij dictatoriaal besluit zou hier eene belasting kunnen worden ingevoerd, door welke de rijke klassen, die het gezag in handen hebben en de wetten maken, zouden worden getroffen. Eene dergelijke wet zou dus zonder hen en ondanks hen moeten tot stand komen en dit zal het besluit des Keizers, ofschoon het sedert lang vast staat, zeer moeijelijk tot uitvoering doen komen.

Alhier is berigt ontvangen van het overlijden van sir Charles Napier, den onvermoeiden vijand der Fransche marine. Hij was 74 jaren oud en verkreeg zijn grooten naam in den Chineschen oorlog van 1840. Hij verloor dien echter grootendeels in den oorlog in de Oostzee, waar hij, ondanks zijne beloften, Cronstadt niet kon bemagtigen en eindigen moest met het voor onneembaar te verklaren.

La Presse is door den heer Solar, die zijne roerende goederen, zijn dagblad, zijne bibliotheek (op 600,000 francs geschat) enz. enz. verkoopt, aan den heer Mirès overgedaan. La Presse zal dus ongetwijfeld van vaandel veranderen. Helaas!

De schoonzoon van den heer von Hubner, de heer Nau, heeft de bevoegdheid verkregen om zich Nau de Maupessant te noemen.

Door het overlijden van den bisschop van Nevers zijn er thans drie bisschopzetels vacant, die van Troyes, waarvan de titularis nog niet is benoemd, die van Vannes, van welke de vervulling door den heer Maret niet door den Paus is bekrachtigd, en nu eindelijk die van Nevers.

— De Keizer heeft den heer Felicien David, componist van de schoone opera Herculanum, een jaargeld van 2400 francs toegelegd.

— Men vindt te Parijs 1162 kunstschilders en 792 decoratieschilders, en bovendien 412 beeldhouwers.

— In een schrijven uit Turijn, van 4 dezer, aan het Journal des Débats, wordt gezegd hoe aldaar groote toebereidselen voor eene luisterrijke illuminatie gemaakt werden, tot viering der aanhechting van Napels, of liever van de vestiging van het Koningrijk Italië. Het reeds voor twee maanden aangekondigd, toen door la Patrie geloochend plan, kan toch nu als volvoerd beschouwd worden. Victor Emmanuel regeert werkelijk en zijne Ministers besturen in geheel Italie, Rome en Venetië uitgezonderd. Ook schijnen zij niet voornemens te zijn den stroom der openbare meening te keeren, die blijkbaar ook het bezit van Venetië en Rome wil, terwijl sommigen, daarmede nog niet voldaan, bovendien het bezit van het Italiaansch Tyrol, ja zelfs van Pola en Fiume begeeren.

— Uit Napels worden nadere bijzonderheden gemeld wegens de inwijding van het vaandel, den 31 october aldaar aan het Hongaarsch legioen overgereikt. Rondom een opgerigt altaar stonden de Hongaarsche chefs Teleki, Turr en anderen. Aan den voet van dat altaar, aan hetwelk de aalmoezenier van Garibaldi de dienst verrigtte, sprak die dictator, bij het overreiken van het vaandel, met bewogen stem, eenige woorden over het naauw verband tusschen de zaak van Italië en die van Hongarije, hun gemeenschappelijk lijden en hunne gemeenschappelijke hoop. Na voorts beweerd te hebben dat de Paus geen Christen was, maar hij zelf wel, omdat hij, op het voorbeeld van Christus, de menschen van alle slavernij bevrijden wilde, besloot hij de plegtigheid met den kreet „ Leve Victor Emmanuel! Leve Italië!"

DUITSCHLAND.

BERLIJN 6 *november*. — De laatste nota van lord Russell aan sir J. Hudson, den Engelschen gezant te Turijn, op het binnenrukken der Piemontezen in Napels en den Kerkelijken Staat betrekkelijk, wordt hier door velen aangemerkt als hoofdzakelijk tot geruststelling der openbare meening in Engeland geschreven, die begonnen was het Whig-Ministerie van zucht naar een verbond met de zoogenaamde Noordsche Mogendheden en van verkoeling ten opzigte der zaak van Italië te verdenken. Behalve het bereiken van dat doel wordt door hen welke dus oordeelen geene groote politieke waarde aan dat Staatsstuk gehecht. Hoezeer nogtans de opvatting der Pruissische en Engelsche Regeringen van de gebeurtenissen in het Schiereiland van elkander afwijkt valt bij vergelijking der nota van lord Russell met het antwoord van Pruissen op het memorandum van graaf Cavour duidelijk in het oog.

— Eene tusschenbeide komende omstandigheid der Warschauer Conferentie is, zoowel bij de dagbladen als bij het publiek, niet genoegzaam in al haren omvang bekend geworden. Men zal zich herinneren dat Keizer Alexander, in antwoord op een schrijven van Keizer Napoleon, een eigenhandigen brief aan dezen gerigt heeft, die ten opzigte der zamenkomst gerust moest stellen en het doel daarvan in het regte licht plaatsen. Nu verzekert men in de staatkundige wereld dat Keizer Alexander gedurende de zamenkomst een wederantwoord van Keizer Napoleon ontvangen heeft, waarin deze in de eerste plaats zijnen dank voor de gegeven geruststelling uitspreekt, en ten opzigte der Italiaansche gebeurtenissen zegt dat hij die betreurt, maar niet bij magte geweest was die te verhinderen. Wat de toekomst betreft zou de Fransche Keizer het niet verheeld hebben dat, indien Sardinië wierd aangevallen, hij zich verpligt achtte het te verdedigen. Was Sardinië daarentegen de aanvallende partij, dan zou Frankrijk zich van alle interventie onthouden, echter onder voorwaarde dat Oostenrijk, welke ook de uitkomst van den strijd zijn moge, verklaren zal den vrede van Villafranca stipt in acht te zullen nemen. Dit zou in het Keizerlijk schrijven zoo duidelijk doorstralen, dat men in de diplomatieke wereld de gevolgtrekking daaruit maakt dat, indien Oostenrijk, bij het uitbreken van een oorlog, die verklaring niet aflegde, Frankrijk Lombardije bezetten zou, om het voor Sardinië te behouden.

— De Bank- und Handelszeitung zegt het volgende uit eene goede bron te kunnen mededeelen: „ De Groothertog van Toskane is, wel langs een omweg, maar nogtans zóó dat het niet misverstaan kon worden, van den kant van Keizer Napoleon uitgenoodigd naar Parijs te komen, zonder nadere aanduiding wat het doel zijner verschijning aldaar zijn zou. De Groothertog heeft deze vreemdsoortige uitnoodiging naar Weenen gemeld en gevraagd hoe men die aanmerkte en wat men hem aanraadde. Het antwoord heeft geluid hoe men het in zijn belang raadzaam achtte dat hij aan de vordering gehoor gaf, dewijl het niet te voorzien was dat eene persoonlijke ontmoeting te Parijs schade aan zijne zaak zou kunnen toebrengen, terwijl daarentegen meer dan ééne reden grond voor de hoop gaf dat alles nog niet onherstelbaar verloren is."

Per Telegraaf.

LONDEN 8 November.

De Daily News berigt dat 18,000 Napolitanen, met 4000 ruiters en 32 stukken geschut, door de Piemontezen vervolgd, de wijk op Romeinsch grondgebied genomen hebben, maar door de Pauselijke en Fransche overheden te Caserta tegengehouden zijn en ontwapend zullen worden.

Tweede depêche.

De Engelsche Bank heeft heden haar discoato op $4\frac{1}{2}$ pct. verhoogd.

MARSEILLE 7 November.

Berigten uit Aleppo van 16 october zeggen dat Fuad pacha van de Christenen in die stad eene schatting van 200,000 francs, binnen drie dagen te betalen, vordert, tot vergoeding der vrijstelling van de krijgsdienst. De Christenen zouden geantwoord hebben de voorkeur aan de dienst te geven, maar dit zou door de Turksche autoriteiten geweigerd zijn. Fuad werd verwacht.

BERLIJN 7 November.

De door het Brusselsch dagblad le Nord openbaar gemaakte bewering, dat Pruissen te Coblentz verpligtingen jegens Engeland op zich zou genomen hebben, wordt door de het best onderrigte personen verklaard van allen grond ontbloot te zijn. Pruissen heeft te Warschau eene onafhankelijke staatkunde gevolgd en is, zoowel vóór als na de bijeenkomst, van alle verbindtenissen vrij gebleven.

TURIJN 7 November.

Volgens eene alhier uit Napels **ontvangen officiële**

depêche heeft Koning Victor Emmanuel heden morgen ten half tien uur aldaar zijn intogt gehouden. Ofschoon het aanhoudend en zwaar regende was er eene ontzettend groote menigte op de been en heerschte er eene algemeene en buitengewone geestdrift.

ROME 7 November.

Gisteren is Koningin Maria Christina hier aangekomen. Heden komen 700 onder de ontbonden Koninklijke troepen krijgsgevangen gemaakte officieren of soldaten aan. De Franschen vertrekken naar Terracina. Aquapendente is nog niet bezet. De generaal de Lamoricière vertrekt morgen.

LONDEN 8 November.

Koffij prijshoudend. — Thee stil. — Suiker gezocht. — Rijst willig. — Talk 60/6 a 60/9. — Olie. Patent- 44.6; Lijn- 29.9. — Lijnzaad. Zw. Zee 56/6 a 57/6, Asch. 49/ a 51/6. — Ter Veemarkt waren heden 1650 Runderen, 400 Kalveren, 6510 Schapen en 130 Varkens. Beste Runderen golden 4/10, Kalveren 5/2 en Schapen 5/6.

LIVERPOOL 8 November.

Katoen. Tot vorige prijzen werden 10,000 b. afgedaan.

BERLIJN 8 November.

Rogge in loco 51¾; Nov./Dec. 50¼; Voorjaar 48¾.— Raapolie. Nov./Dec. 11 17/24; Voorj. 11 2/3. — Haver 12¼.

MADRID 7 November.

Spanje 1¾ pc. 41.35; dito 3 pc. 49.45.

PARIJS 8 November.

Frankrijk 3 pc. 69.80; dito 4½ pc. 95.95; Cred. Mob. 747. Spanje 1¾ pc. —; dito binnenl. 3 pc. 48.

LONDEN 8 November.

De 3 pc. Geconsolideerden 93⅞. Spanje 1¾ pc. 40⅛; dito 3 pc. 48⅞. Mexico 3 pc. 22. Holl. 4 pc. 99½.

WEENEN 8 November.

Oostenrijk, Metalliek 5 pc. 65.50; dito Nationale 5 pc. 76.10. Wissel Londen ƒ 133.20.

FRANKFORT 8 November.

Oostenr. Metalliek 5 pc. 47¾; dito Nation. 5 pc. 54⅞. Spanje 1¾ pc. 39; dito 3 pc. 46½.

BINNENLAND.

ROTTERDAM 8 November.

De verslagen der heden gehouden zittingen van de Tweede Kamer der Staten-Generaal en van de Provinciale Staten van Zuidholland zijn in het bij dit N:o behoorend Bijvoegsel opgenomen.

In het Bijvoegsel is ook opgenomen de wetsvoordragt, waarbij een uniform port van 5 cents wordt voorgesteld voor elke brief, die 15 wigtjes of minder weegt.

Door heeren officieren van de afdeeling dienstdoende schutterij te dezer stede is heden avond eene serenade bij fakkellicht gebragt aan den heer J. F. Hoffman, burgemeester dezer gemeente, en aan den heer wethouder J. van Vollenhoven, ter gelegenheid der benoeming door Z. M. van den eerstgenoemden tot kommandeur en van den laatsten tot ridder der orde van den Nederlandschen Leeuw.

Heeren officieren hadden zich des avonds ten half negen ure met de onderofficieren en het korps muziekanten op de Beurs vereenigd en waren in optogt, door eene groote volksmenigte vergezeld, naar het huis van den heer Burgemeester getrokken, waar zich ook de heer J. van Vollenhoven bevond. Nadat de muziek zich had doen hooren, werden heeren officieren binnen genoodigd, waarna door den heer luitenant-kolonel der schutterij eene toespraak tot den heer Burgemeester werd gerigt, welke door dezen beantwoord werd; een vervolgens door den heer luitenant-kolonel aan den heer Burgemeester gebragte toast werd door dezen met een toast aan de Rotterdamsche schutterij beantwoord. Bij herhaling deed de schoone muziek nu nog hare toonen weerklinken.

Uit het vroeger medegedeelde drietal predikanten heeft de kerkeraad der Remonstrantsch Gereformeerde gemeente alhier heden avond het volgend tweetal gemaakt: dd. J. Herman de Ridder, te 's Gravenhage, en H. W. Kalff, te Boskoop, waaruit terstond daarop tot predikant alhier beroepen is ds. J. Herman de Ridder.

De eerste der vier Lezingen, die gedurende dit wintergetijde ten voordeele der School voor Havelooze Kinderen alhier zullen plaats hebben, werd heden avond in de zaal van het Departement Rotterdam der Maatschappij *tot Nut van 't Algemeen* gehouden, en door eene talrijke vergadering bijgewoond. De Voorzitter van het Bestuur der voornoemde School, dr. J. J. van Oosterzee, opende de bijeenkomst, waarop dr. W. Robertson het spreekgestoelte beklom, die na korte inleiding en gebed eene voordragt hield over I Sam. IV, bepaaldelijk vers 13. Daaruit nam hij aanleiding om te spreken over *de vrees voor het verlies van het Evangelie*, en toonde aan bij wie deze vrees werd gevonden, welke redenen er voor die vrees bestaan en welke de middelen zijn om die vrees te bestrijden. De Voorzitter dankte den eerw. spreker, die binnen kort Nederland verlaat om naar Zuid-Afrika terug te keeren, voor zijne welwillende bijdrage, bragt hem een hartelijk vaarwel toe en wekte de vergadering op om als afscheidsgroet aan dr. Robertson het laatste vers van Ps. 134 aan te heffen. Daarop werd deze bijeenkomst gesloten.

Gisteren avond vierde het letterkundig genootschap „Door vriendschap vereenigd" zijn 12½jarig bestaan in de zaal Verscheidenheid en Overeenstemming alhier, welke voor deze gelegenheid door de zorgen van den heer bloemist van Leeuwen en den heer decorateur van de Wiel een regt feestelijk aanzien had. De voorzitter opende de vergadering met het welkom toe te roepen aan leden en genoodigden, waaronder afgevaardigden van verschillende hier ter stede bestaande rederijkerskamers en letterlievende vereenigingen, waarna een der leden, behoorende tot de eerste oprigters, het spreekgestoelte beklom en een overzigt gaf van de wording en het bestaan des Genootschaps, een overleden en een zich in de Oost-Indiën bevindend lid herdacht en ten slotte zich verheugde over de vruchten door het Genootschap afgeworpen. Daarna werden de werkzaamheden voortgezet door het voordragen van verschillende gedichten, waaronder „de Orgeldraaijer", van Th. van Rijswijck, en „de Boodschap naar de IJzersmelterij", van Tollens, vooral voortreffelijk werden ten gehoore gebragt. Ten slotte werd een fragment uit het blijspel „de Neven" (het 3de en 4de bedrijf) niet onverdienstelijk opgevoerd, waarna de feestelijkheid door den voorzitter werd besloten met het toebrengen van dank aan die leden welke, ieder naar zijn vermogen, het hunne hadden bijgedragen om dezen avond zoo regt aangenaam te doen doorbrengen. Tevens gaf hij kennis dat het Genootschap voortaan den naam van Rederijkerskamer zou aannemen, onder welk motto zou later worden bekend gemaakt. Door het overlijden van een der betrekkingen van een werkend lid en de ziekte van eenige anderen kon het programma niet geheel worden uitgevoerd, onderanderen bestaande uit een Feestzang, voor deze gelegenheid welwillend door een begaafden dichter vervaardigd, en dat nu door den president, voor een gedeelte bij het begin, voor het andere aan het slot der bijeenkomst werd voorgelezen en luide blijken van goedkeuring verwierf.

De Nederlandsche Handel-Maatschappij heeft aanvrage gedaan naar beschikbare scheepsruimte voor hare bevrachting van Java of Sumatra terug naar Nederland, tot de gewone vracht en bekende voorwaarden. Deze aanvraag strekt zich uit over de schepen, laatstelijk vóór of op 20 maart 1858 in gewone beurtbevrachting aan de Maatschappij beladen, hier te Lande teruggekomen, en over de nieuw gebouwde schepen, voor de eerste maal voor zoodanige bevrachting in aanmerking komende, die vóór of op ultimo december 1859 zijn te water gebragt. De schepen, die regtstreeks uit eene der Nederlandsche havens naar Java zullen vertrekken, moeten vóór of omstreeks den 10 december a. s. in de zeehaven tot vertrek kunnen zeilklaar liggen. Voor de schepen, reeds op vooruitreis vertrokken of die in eene buitenlandsche haven liggen om van dáár de reis regtstreeks naar Java te ondernemen, verlangt de Maatschappij de verbindtenis der reederijen, dat die schepen vóór of op den 10 april 1861 ter beschikking van de Factory der Nederlandsche Handel-Maatschappij te Batavia zullen worden gesteld. De schriftelijke aanbieding van scheepsruimte wordt vóór of op den 13 dezer ten kantore van de Nederlandsche Handel-Maatschappij ingewacht.

De schepen welke hier te Lande liggen en in deze bevrachting worden opgenomen zullen, wanneer ze bij het bekend worden der aanvrage nog geene lading hebben aan- of ingenomen, verpligt zijn hunne ruimte ter dispositie der Nederlandsche Handel-Maatschappij te stellen, ten einde op de gewone voorwaarden te kunnen worden beladen, met steenkolen tot de vracht van ƒ 40 z. m. per last of met stukgoederen tot de vracht van ƒ 30 z. m. per last.

Door de Staten van Noordholland is tot lid van de Eerste Kamer der Staten-Generaal benoemd de heer jhr. W. Boreel van Hogelanden, ter vervanging van den heer D. Borski.

Z. M. heeft den Minister van Staat J. K. baron van Goltstein, lid van de Tweede Kamer der Staten-Generaal, vergunning verleend tot het aannemen der onderscheidingsteekenen van het grootkruis der orde van Christus, hem door Z. M. den Koning van Portugal geschonken.

Z. M. heeft tot burgemeester der gemeente Hemmen benoemd C. F. W. Koch.

Z. M. heeft goedgevonden met den eersten november dezes jaars den luitenant ter zee der 1ste kl. W. P. J. L. Stort, tijdelijk belast met de waarneming der betrekking van havenmeester bij de Willemsluis op het Groot-Noordhollandsche Kanaal, ter zake van langdurige dienst op pensioen te stellen, onder toekenning van een pensioen van ƒ 1100, en voorts gemelden zeeofficier bepaaldelijk te benoemen en aan te stellen tot havenmeester aan de Willemsluis op het Groot-Noordhollandsch Kanaal, onder het gelijktijdig genot van de aan die betrekking verbondene jaarlijksche bezoldiging en eene som van ƒ 900 's jaars van het voorschreven pensioens-bedrag.

Z. M. heeft goedgevonden te benoemen: bij den 1sten klerk bij het Departement van Oorlog A. J. van Wachem, tot adjunct-commies bij voormeld Departement; bij den grooten staf, tot kapit. van de 3de kl. (naar ouderdom van rang), HD. adjudant, den 1sten luit. jhr. C. H. F. Du Monceau, van dien staf; bij den staf der inf., tot luit.-kolonel en directeur der normaal schietschool, den majoor J. P. A. Canselaar, van het 2de reg. van het wapen; bij het 1ste reg. inf., tot kapit. van de 3de kl. (naar ouderdom van rang), den 1sten luit. C. J. J. Bijleveld, van het regement grenadiers en jagers; bij het 2de reg. inf., tot majoor, den kapit. J. D. U. Ledel, van het 1ste reg. inf.; bij het 7de reg. inf., tot luit.-kol., den maj. W. J. P. Ravens, van het reg. grenadiers en jagers; tot kapit. der 3de kl. (naar ouderdom van rang), den 1sten luit.-adjudant B. T. P. J. van Heel, van het 3de reg. van het wapen; tot majoor, zonder bezwaar der schatkist, den kapit. A. H. van Krieken, van het wapen, thans op non-activiteit; te verplaatsen, bij het reg. grenadiers en jagers, den majoor A. C. A. Schönstedt, HD. adjudant in buitengewone dienst, thans directeur der normaal schietschool, uit welke betrekking hij mitsdien eervol wordt ontheven.

Z. M. heeft bewilliging verleend op de op den 29 september jl., ten overstaan van den te 's Gravenhage standplaats hebbende notaris F. M. Schmolck, en getuigen, verleden acte van oprigting der aldaar onder den titel Billiton-maatschappij gevestigde naamlooze vennootschap.

Beroepen tot predikant bij de Herv. gemeente te Elburg ds. C. C. Callenbach, pred. te Nykerk op de Veluwe; — te Godlinze (Groningen) ds. F. J. Hesse, te Westerlee. Dezelfde is ook te Zeerijp (Groningen) beroepen.

Gisteren is door den algemeenen kerkeraad der Ned. Herv. gemeente te Groningen uit het bevorens opgemaakte drietal tot predikant gekozen ds. G. van Gorcum, th. dr., te Eemnes-Binnen.

Ter vervulling der vacature, ontstaan door het vertrek van ds. Crébas, heeft de kerkeraad der Hervormde gemeente te Gapinge (Zeeland) tot predikant beroepen den heer A. M. Ch. van Leeuwen, theol. doct. en kandidaat bij het provinciaal kerkbestuur van Overijssel.

Schiedam 8 *november*. — Naar men verneemt is door het kader onderofficieren en korporaals der dd. schutterij alhier opgerigt eene vereeniging of Onderofficieren-Societeit, ten doel hebbende het bevorderen der theoretische en practische kennis van de dienst.

's Gravenhage 8 *november*. — In deze residentie is aangekomen en afgestapt aan het Hotel Paulez de heer Quaade, tot dusver Minister-resident van Denemarken bij de Hoven van Nederland en België, thans benoemd als gezant te Berlijn. Insgelijks is aldaar afgestapt de graaf Joseph Trivulsio, van Milaan, laatstelijk komende van Parijs.

— Heden zijn door de daartoe benoemde commissie uit het Provinciaal Geregtshof in Zuid-Holland na afgelegd examen toegelaten als candidaat-notaris, de heeren J. P. Mahlstede, van Hazerswoude; mr. A. J. Wijnstroom, van Leyden; mr. L. J. H. Bouman, van Rotterdam; J. H. Schuurman, van Rijswijk; J. A. van Wielik Schelfhout, van 's Gravenhage, en J. Paling Lzn., van Woerden.

— Gisteren avond had in het gebouw van den Schouwburg alhier het 10de buitengewoon groot instrumentaal en vokaal concert van de Maatschappij de Toekomst plaats. Een zeer aanzienlijk publiek vulde de schouwburgzaal. Het opgetogen publiek gaf herhaalde blijken van goedkeuring en betoonde de meeste geestdrift voor de uitvoering van de wij durven zeggen vlekkeloos ten gehoore gebragte orkeststukken: de 6de symphonie van den onsterfelijken Beethoven, en de Sommernachtstraum van Mendelssohn Bartholdy. Het scherzo van laatstgenoemd met zooveel gevoel en con amore geschreven toonwerk van den genialen en te vroeg voor de kunst ontslapen Mendelssohn moest dan ook op herhaalden aandrang gebisseerd worden.

De heer Lambert Flachat, bariton aan de Fransche opera, droeg twee aria's voor met gevoel en kunstvaardigheid, die hem beide de keeren de eer der teruggroeping deed verwerven, en die ovatie was teregt verdiend. Wat de heeren van der Does en Lazare betreft, beiden hebben zich als pianisten van den eersten rang doen kennen, hun spel is uiterst gecheveerd; teregt werden zij ook teruggeroepen en wel na de duo op het Hollandsche studentenlied, twee malen. Na het einde van dit nummer werd den heer Lazare, door het bestuur van de Toekomst, op plegtige wijze het honorair lidmaatschap aangeboden, hetgeen met een daverend applaus werd begroet.

Dank zij heeren commissarissen toegebragt voor de uitstekende wijze, waarop zij de concerten van de Toekomst doen plaats hebben, en daardoor op zoo onvermoeide wijze kunstgenot aan de behartiging van een edel doel paren.

Leydschendam 8 *november*. — Als eene bijzonderheid moet men melden dat het jagtveld onder de gemeente Veur zeer talrijk van hazen en faizanten voorzien is. In de afgeloopen week heeft een paar heeren, uit de gemeente Voorburg, op *één* dag 28 hazen en 10 faizanten geschoten.

Katwijk 7 *november*. — Alhier zijn aangekomen de navolgende bomschuiten, als: Drie Gebroeders, stuurman A. van der Plas, reeder C. van Duim, met 109 600; Katwijks Welzijn, stuurman D. van Duim jr., reederes Wed. J. Dubbeldam, met 50,800, en Zorg en Trouw, schipper D. van der Plas, van de Nieuwe Katwijksche Reederij, boekhouder de heer G. Verdoes, met 65,700 stuks steurharingen.

Haarlem 7 *november*. — De beroemde Teylers stichting, met al hare aanhoorigheden hier ter stede, heeft dezer dagen een aanval ondergaan, welke haar met niet minder dan algeheele vernietiging dreigde. Eenige personen namelijk, uit Overijssel en Drenthe, beweerden bloedverwanten en naaste erfgenamen te zijn van den heer Teyler, en waren tot de ontdekking gekomen, dat zijn testament, in 1785 hier met den dood bevestigd, en waarbij al zijne stichtingen zijn geregeld, geene eigenlijke erfstelling bevatte en mitsdien volgens het oud Hollandsche regt zoude zijn nietig. Zij hadden op dien grond voor de Arrondissements-Regtbank alhier tegen directeuren van Teylers stichting eene regtsvordering ingesteld tot vernietiging van zijn testament, afgifte en rekening en verantwoording zijner nalatenschap. Mr. A. de Pinto van 's Hage trad op voor de eischers om dezen eisch te regtvaardigen, doch werd voor de gedaagde directeuren bestreden door mr. A. S. van Nierop, van Amsterdam, die in de eerste plaats betoogde, dat de ingeroepen bloedverwantschap volstrekt niet was bewezen; ten tweede, dat de actie zou zijn verjaard, en ten derde dat het testament wel eene erfstelling bevatte, namelijk die der fundatie, welke volgens het oude Hollandsche regt als regtspersoon en erfgenaam kon ingesteld worden, terwijl ook dat regt geene nietigheid kende als de strenge leer der Romeinsche erfstelling zou medebrengen. De Arrondissements-Regtbank heeft, overeenkomstig de conclusie van het Openbaar Ministerie, gisteren het eerste punt aangenomen, zonder de overige te onderzoeken, en mitsdien den eisch ontzegd, met de kosten.

Beverwijk 7 *november*. — In de vorige week werd alhier op een boelhuis verkocht een juweelen ring, die ingezet werd op ƒ 310, als de waarde geschat door een voornaam Amsterdamsch juwelier; hij werd verkocht voor ƒ 360, zoodat de koop met 10 pct. opgeld beliep ƒ 396. Bij de naveiling tusschen de onderlinge koopers liep hij tot ƒ 503, terwijl hij nader weder is verkocht voor ƒ 950.

Amsterdam 8 *november*. — Gedurende de maand october zijn langs den Hollandschen ijzeren spoorweg 100,306 reizigers getransporteerd; de opbrengst van reizigers bedroeg ƒ 80 466.30, en van goederen ƒ 18,011.31; totaal ƒ 98,477.61. Sedert primo januarij was het aantal reizigers 1.077.468, en de opbrengst van reizigers en goederen ƒ 1.056,044.95½.

Alkmaar 6 *november*. — Het aantal koeijen den 4 en 5 dezer alhier ingevoerd bedroeg 3768, waarvan 2899 boven het jaar en 869 beneden het jaar. Zij zijn duur verkocht, de omzet was levendig, zoodat het vee vroegtijdig van de markt was. Er waren eenige vreemde kooplieden, vooral uit Zuidholland en Friesland, ter markt.

Vlissingen 7 *november*. — Jl. zondag nacht is alhier een schrikkelijk ongeluk voorgevallen. Zekere Lust, met meer anderen aan boord van een vaartuig bezig zijnde om een ketting ter reede binnen boord te halen, geraakte met zijne beenen daaronder, op het oogenblik dat de takel brak, waarmede deze geschieden werd, met dat ongelukkig gevolg dat de bogt van den ketting over zijne beenen terug liep, het eene been geheel verbrijzelde en het andere zwaar verwondde. Men vreest dat het verbrijzelde deel geamputeerd zal moeten worden.

Zierikzee 6 *november*. — Naar men verneemt zijn de berigten aangaande den dijkval van 1 dezer niet verontrustend, ofschoon het binnenbeloop reeds ingeborsten is. Men is reeds bezig met den dijk achteruit te halen. W. Smallegange is daarvan aannemer geworden bij onderhandsche aanbesteding.

Harderwijk 6 *november*. — Aan boord van het schip Alcyone, gezagvoerder H. C. Haacke, zal deze week embarkeren de 2de luitenant P. F. Vreede, van het wapen der artillerie des Oost-Indischen legers, thans à la suite van het koloniaal werfdepôt, zijnde tevens het laatste detachement vreemdelingen (Zwitsers), die nog voor de koloniale dienst waren aangenomen, ingedeeld bij het 2de reg. inf. te Vlissingen, werwaarts zij vertrokken zijn, na alvorens bij het depôt van gemeld regement te Gouda te zijn gekleed en geëquipeerd; zij zullen te Vlissingen verblijven, totdat men het noodig oordeelt dat zij hunne bestemming naar Indië volgen.

— Gedurende de maand october jl. zijn voor de dienst in de Indiën aangeworven en alhier aangekomen 52 man.

Doetichem 6 *november*. — De gisteren alhier gehouden jaarmarkt was tamelijk druk bezocht en de handel in vele artikelen vrij levendig. Runderen veel aangebragt en verkocht; goede vette waar gold van 40 tot 50 cent per Ned. ℔; kalfdragende koeijen tamelijk gewild en tot stevige prijzen; wagenbiggen zeer veel aangevoerd en tot verlaagde prijzen van ƒ 2.50 tot ƒ 1.50 traag van de hand; in schapen weinig omgegaan.

Kunstnieuws.

ROTTERDAMSCHE SCHOUWBURG.

Hoogduitsche Opera.

De voorstelling van gisteren avond bestond uit Flotow's bevallige *Stradella*.

De inhoud dier opera is vrij bekend. Stradella, de beroemde en begaafde Italiaansche zanger, schaakt zijne bruid in een carnavalsnacht te Venetië. Haar voogd, die de schoone Leonore zelf had willen huwen, zendt uit wraak twee bravi op den kunstenaar af. Deze treffen hem aan op den dag, ja op het oogenblik dat zijn huwelijk met Leonore is voltrokken. De gelegenheid is gunstig tot het volvoeren van hunnen last; Stradella zal zoo straks door hunne dolken getroffen worden. Maar neen, zij hooren hem zingen het lied van Salvator Rosa, en bewondering doet hunne hand magteloos nederzinken. Bassi, Leonora's voogd, verschijnt, verwijt hun hunne lafhartigheid en weet hen door het telkens en telkens verhoogen van den bloedprijs over te halen om alsnog den moord te plegen. Maar wederom zingt Stradella — nu een hymne aan de H. Maagd, waarin hij straf over den verharden, vergiffenis voor den berouwhebbenden zondaar inroept, — en wederom zijn de bravi en dit maal de wraakzuchtige Bassi zelf ontwapend. Zij belijden hun boos opzet en alles eindigt met eene algemeene vergiffenis en verzoening.

Vergeleken bij meesterstukken van den eersten rang, zoo als Mozart's *Figaro's Hochzeit* of Beethoven's *Fidelio*, biedt een werk als dit ongetwijfeld den kenner, zoo min als den eenigzins degelijk ontwikkelden leek, volkomen bevrediging en tegenover den rijkdom van gedachte en gevoel, gepaard aan geniale bewerking, die in deze pas zoo uitmuntend uitgevoerde opera's zulk een diepen indruk op ons hadden gemaakt, moest eene compositie als *Stradella* ons wel wat minder imposant in de ooren klinken. Intusschen is de opvoering van een werk als dit welligt een gewenscht hulpmiddel om, zonder een valschen smaak te dienen, de overspanning waarin het publiek dreigde te geraken, te voorkomen. Daarenboven getuigt ook deze opera van eene goede school, van onmiskenbaar talent en vooral van veel smaak bij den componist. De instrumentatie moge hier en daar wat te veel op effect berekend zijn, toch is zij karakteristiek en boeijend, terwijl zij overal eene uitstekend kundige hand verraadt. Enkele zangnummers zijn daarbij werkelijk schoon. De kooren zijn meestal levendig en oorspronkelijk geschreven; sommige duetten, terzetten en quartetten en de finales vol kleur en kracht. Genoeg dus om een ensemble te vormen dat, zoo het al niet aan de hoogste eischen eener strengere kunstopvatting voldoet, toch met eere zijne plaats inneemt in een degelijk repertoire en bij eene goede uitvoering steeds veel genoegen zal geven.

Dat die uitvoering — vooral voor eene eerste — gisteren avond werkelijk goed was, ja in sommige opzigten uitmuntend mogt heeten, zal niemand verwonderen, die de voortreffelijke kunstenaars, welke het Hoogduitsche operagezelschap bevat, in andere rollen heeft zien schitteren.

De heer Grimminger, die in de titelrol meer op den voorgrond treedt, heeft zijne belangrijke partij met dat gevoel en die uitdrukking voorgedragen, waardoor hij zich steeds onderscheidt. Jammer dat hij bij zijne entrée in het eerste bedrijf zich onwillekeurig door het kwade voorbeeld van zijne medgezellen liet medeslepen en te laag intoneerde, iets wat trouwens al ligt kan gebeuren wanneer de zangers zich geheel op den achtergrond van het tooneel bevinden en dus ver verwijderd van het orchest, hetwelk daarenboven in onzen Schouwburg te laag geplaatst en daardoor welligt op dien verren afstand niet naauwkeurig hoorbaar is. De heer Grimminger had zijne schoonste momenten in de beide laatste bedrijven en wel inzonderheid in de romance met koor en in de slothymne. Als eene algemeene opmerking geven wij als onze meening dus te kennen dat door het iets minder lang uithouden van sommige noten het effect zijner voordragt over het algemeen nog zou winnen. Het streven om bijna elke phrase, ja ieder woord, door stembuiging, houding en gebaren eene bijzondere uitdrukking te verleenen, hoe loffelijk ook in principe, voert alligt tot overdrijving.

Mevrouw Kainz zong de Leonore, zoo als zij al hare partijen zingt: heerlijk schoon. Dat heldere, reine geluid, die geacheveerde voordragt, zij verwekten telkens nieuwe geestdrift. En te regt, al ware het alleen om de wijze waarop de moeijelijke colloratuur-aria der 2de acte gisteren avond door haar werd gezongen.

De bandieten Malvolio en Barberino werden door de heeren Dalle Aste en Seyffardt regt levendig en natuurlijk gespeeld. Hun zang — meest duet — was voortreffelijk, en zoo wij eerstgenoemden ook nu weder als uitstekend, veelzijdig zanger bewonderden, van den heer Seyffardt mogen wij zeggen dat hij op nieuw heeft getoond, daar waar hij op zijne plaats is en in ensemble-stukken, een zeer waardig lid van dit gezelschap te zijn. De heer Lindeck zong de rol van Bassi zeer goed, maar zijn spel was stijf. Het terzettino der drie genoemde heeren in de 3de acte was uitmuntend en werd door hen op verlangen van het publiek gebisseerd. De hoofdpersonen werden overigens bij herhaling teruggeroepen en levendig geapplaudisseerd.

Het koor, wanneer men het bovengemelde mannenkoor bij de serenade uitzondert, werkte frisch en krachtig, inzonderheid in de carnaval-scène en in de beide finales. Ook het orkest heeft zich verdienstelijk gekweten.

Dezer dagen wordt eene nieuwe zangeres voor de soubrette partijen gewacht, die dan waarschijnlijk in de volgende week in Mozart's *Zauberflöte* zal debuteeren.

Ingezonden Stukken.

De Nieuwe Regterlijke Inrigting.

III.

Wij moeten even op den afgelegden weg terug gaan om nota te nemen van de *nota van wijzigingen*, door de Regering op het ontwerp ingediend. Zij stelt voor de waarneming van het O. M. bij de kantonregten in ieder arrondissement op te dragen aan éénen ambtenaar, onder toelating van een paar uitzonderingen, waar de omstandigheden het vorderen. *Variis modis bene fit*, maar kan die ambtenaar niet zijn de substituut-officier, op de wijze door ons voorgesteld? Ook de Minister brengt dit ter sprake; zijne Exc. heeft slechts één bezwaar, en wel, dat daardoor meestal dezelfde zaak in eersten aanleg en in hooger beroep door denzelfden Ambtenaar zou behandeld worden. Dit is zoo, maar wij achten dit volstrekt geen bezwaar; integendeel wij vinden het zeer eigenaardig. Als de kantonregter zich niet met zijn requisitoir vereenigt, komt hij in hooger beroep en draagt datzelfde requisitoir met klem van redenen en welligt nieuwe argumenten nog eens voor. Heeft de kantonregter met zijne beschouwing vereenigd, en komt de veroordeelde in hooger beroep, dan is de subst.-officier de natuurlijke verdediger van het vonnis, dat volgens zijn requisitoir, als op zijnen eisch, geveld is. Er bestaat zoo min zwarigheid tegen denzelfden ambtenaar van het O. M. in eersten aanleg en hooger beroep, als tegen denzelfden advokaat als verdediger, of — in civiele zaken — als pleiter, in beide instantiën.

Daarenboven behoeft de subst.-officier, werkzaam volgens het door ons aangegeven plan, niet zulk een zwervend leven te leiden als de ambtenaar van het op nieuw gewijzigd ontwerp.

Gaan wij nu verder.

De kantonregter neemt volgens het ontwerp kennis van de vordering tot van waarde-verklaring van een gelegd beslag, 't zij onder den schuldenaar of onder derden, wanneer gelijktijdig daarmede wordt ingesteld eene tot zijne bevoegdheid behoorende vordering, ter zake waarvan het beslag gelegd is. Wij achten dit eene groote verbetering, maar begrijpen niet, waarom de kantonregter niet tevens bevoegd verklaard wordt, om kennis te nemen van het geding tegen den derden gearresteerde, tot verklaring van hetgeen hij van den schuldenaar onder zich heeft, en afgifte daarvan, ten einde de vordering van den arrestant daaraan verhaald worde. 't Geldt hier immers altijd een bedrag, dat de bevoegdheid des kantonregters niet te boven gaat.

Daarom kunnen wij geen naïviteit ontzeggen aan de woorden des Ministers in de M. v. T. *niets belet de geding aan de kennisneming der Regtbanken over te laten*. Wij antwoorden: *Niets belet dat geding aan de kennisneming der kantonregters op te dragen*, waardoor èn over de oorspronkelijke vordering èn het beslag èn het geding tegen den derden gearresteerde zal worden regt gesproken door *denzelfden Regter*.

Wij kunnen ons niet geheel vereenigen met de keuze aan den kantonregter gelaten bij een eisch in reconventie, waarvan hij, om het onderwerp van het geschil, onbevoegd is kennis te nemen. Wij zouden wenschen, dat hij in dat geval *altijd* beide gedingen moet verwijzen naar den Regter, die bevoegd is om van den eisch in reconventie kennis te nemen; opdat, wanneer twee personen wederkeerig iets van elkander te vorderen hebben, niet hij, die de *kleinste* vordering heeft vonnis bekome tegen den ander, eer deze zijne *grootere* vordering kan doen gelden.

Bij art. 53 (onzes inziens altijd nog onduidelijk) en art. 59 van het gewijzigd ontwerp is bepaald, dat de vonnissen van kantonregters en regtbanken in strafzaken niet aan hooger beroep zijn onderworpen, wanneer tegen het misdrijf geene andere straf bedreigd is dan eene geldboete, bij de kantongeregten van niet meer dan *f* 25, bij de regtbanken van niet meer dan *f* 200, hetzij die straf al dan niet gepaard gaat met gevangenisstraf, de geldboete vervangende. Hiertegen hebben wij bedenking. Gevangenisstraf, zegt de Minister in de M. v. B., is altijd als zwaardere straf te beschouwen. Daarom moet er hooger beroep mogelijk zijn, wanneer die straf tegen het misdrijf bedreigd is; dat hooger beroep wordt niet toegelaten, wanneer de bedreigde straf in geene andere bestaat dan eene geldboete, voor beide gerigten van verschillend bedrag. Maar wat moet men nu denken van een misdrijf, waartegen *geene andere straf* is bedreigd dan eene geldboete, wanneer die geldboete weer *gepaard* gaat met *gevangenisstraf?* Is dit geene contradictie? De zaak heeft haren oorsprong in het denkbeeld van subsidiaire gevangenis, niet als een middel van contrainte, d. i. als *lijfsdwang* om zoo mogelijk tot betaling der boete te dwingen en waarvan men zich door betaling ook weder kan ontslaan, maar als een wezenlijke *straf* opgelegd aan den slechten betaler eener boete. Als zij opgevat wordt als werkelijke *gevangenisstraf* — gelijk zij nu waarlijk is — dan moet zij ook invloed hebben op het toelaten van hooger beroep, en mag het niet onverschillig zijn, of eene geldboete met haar gepaard gaat of niet. Het gevolg van het opleggen van subsidiaire gevangenisstraf bij niet-voldoening eener geldboete is dan ook, dat er in werkelijkheid een verschillende strafwet komt voor den rijke en den arme; want voor hem, die de geldboete waarlijk niet voldoen *kan*, is de eigenlijke straf van het misdrijf de gevangenis. Tegen hetzelfde misdrijf is dus voor den vermogende geldboete, voor den onvermogende gevangenisstraf bedreigd.

Bij gevangenisstraf is er voor den vermogende altijd hooger beroep; voor den onvermogende niet, en wel omdat de straf voor hem, indien hij vermogend was, slechts eene geldboete zou zijn. Werkt zulk een systeem bij zijne toepassing billijk en regtvaardig?

Met de wijzigingen in de artikelen gebragt, waarin over de vernietiging van vonnissen enz. door den H. R. wordt gehandeld, kunnen wij ons zeer goed vereenigen. Nu wordt de kwestie der renvooijen uitgemaakt; in strafzaken achten wij die overeenkomstig het gewijzigd ontwerp noodig, wil men geen gevaar loopen van onbillijke en onregtvaardige veroordeelingen. Over *request-civiel* en *revisie* stelt de Regering zich voor meer bepaald in het wetboek van burgerlijke regtsvordering te handelen. Ons komt het echter voor, dat die materie in beginsel in deze wet moest geregeld worden, terwijl de bepaling der vormen meer eigenaardig in andere wetten kan worden opgenomen. Dit slechts wenschten wij dat in alle zaken, bij kantongeregt of arrondissements-regtbank, waarin geen hooger beroep is toegelaten, *steeds* gelegenheid bestond om feitelijke dwaling te herstellen, niet alleen in burgerlijke, maar ook in strafzaken. Bij gemis van voorloopige instructie bestaat er juist in de behandeling van strafzaken voor kantongeregt en regtbank veel gevaar voor feitelijke dwaling. Wordt hiertegen, zoowel in strafzaken als in burgerlijke zaken, reeds in deze wet geen voldoend hulpmiddel in beginsel vastgesteld, dan zouden wij zonder aarzelen durven aanbevelen, in alle zaken, burgerlijke en strafzaken, 't zij ze in eersten aanleg behooren bij het kantongeregt of bij de regtbank, altijd hooger beroep toe te laten, opdat feitelijke dwaling van den regter nimmer onherstelbaar moge zijn. Er ligt voor ons iets schrikkelijk hards in de onmogelijkheid daarvan.

O. o. K.

Schrijver dezes gaarne van nabij wetende en onderzoekende wat in deze gemeente van Rotterdam omgaat, was in de gelegenheid copij van het rekest te lezen door de eigenaars van panden aan de Groote en Kleine Kipstraat aan den Raad dier gemeente ingediend, bezwaren inhoudende tegen de voorgestelde verhooging bij gelegenheid dat het water aldaar zal gedempt worden.

Hij vond daarin de motiven allezins juist uiteengezet en de slotsom billijk en aannemelijk, dat het namentlijk den Raad zoude mogen behagen die verhooging (zijnde een half Ned. el) na te laten of althans grootendeels te wijzigen.

Beschouwt men toch de panden aan die beide straten gelegen, dan zal men zien dat deze over het algemeen laag liggen en de voorgestelde verhooging (nog voor verschillende uitleggingen vatbaar) een onberekenbaar nadeel aan de eigenaars zal veroorzaken, terwijl het tevens te voorzien is dat zeer vele panden die nu nog op zeer goede hoogte met de begane straat staan, dan in volslagen misstand onder den grond zullen geraken en *vele jaren* alzoo zullen blijven, in strijd met den tegenwoordigen modegeest in den Gemeenteraad om alles te verfraaijen.

Gaat men al verder na de redenen die aangevoerd zijn welke voor die buitengewone verhooging zouden moeten pleiten, dan vindt men er daarvoor al zeer weinige, die bovendien nog ongegrond zijn, zoo niet zich zelven tegensprekende, tenzij dat alles door die Rotterdamsche bouw- en verhoogings-manie onvoorwaardelijk moet getroffen worden en dus ook zonder eenig onderscheid te maken tusschen buiten- en binnenstad.

Het eerste argument, dat die maatregel van verhooging zoude moeten wettigen, is NB. bevordering der gezondheid!! dus huizen en pakhuizen, nu nog op goede hoogte en dan in kelders herschapen, moeten leven en welvaart verspreiden.

Een tweede argument moet zijn omdat het riool die hoogte zoude vorderen; daarover met meer kundigen gesproken hebbende, blijkt zulks zeer overdreven te zijn en die hoogte niet te vereischen.

Het is alzoo in het belang van een deel der ingezetenen dat deze zaak door steller dezes hier vlugtig wordt behandeld, in de hoop en het vertrouwen dat Burgemeester en Wethouders in derzelver prae-advies daaraan eene gunstige wending geven zullen.

Rotterdam 6 *november* 1860. R.

In lading liggende Schepen.

Te Rotterdam.

BATAVIA en SOURABAIJA, het snelzeilend gekoperd Nederl. Barkschip Krimpenerwaard, kapit. F. W. van Heyningen. Adres bij de Reeders Slingeland & Lehr, en bij de Cargadoors D. Burger & Zoon.

BATAVIA en SOERABAIJA, voor Passagiers, het Nederl. Barkschip Delft, kapit. L. van Geelkerken; voerende een geëxamineerden Scheepsdoctor en vertrekt in den loop der maand November. Adres bij de Reeders Bonke & Co. en de Cargadoors Wambersie & Zoon.

BATAVIA, voor Goederen en Passagiers, het Nederl. Barkschip Canton, kapit. H. J. Tweehuys. Adres bij Wambersie & Zoon.

BOSTON, het Nederl. Galjootschip Marinus en Geertruida, kapit. J. van der Tas; vertrekt begin November. Adres bij Hudig & Blokhuyzen.

BOSTON, het Nederl. Schoonerschip Sirene, kapit. J. Schroot; vertrekt met aanvang November. Adres bij Wambersie & Zoon.

BOSTON, het Ned. Brikschip Minerva, kapit. G. T. van Ommeren. Adres bij Wambersie & Zoon.

BOSTON, het Nederl. Brikschip Presto, kapit. F. F. Cremer. Adres bij Hudig & Blokhuyzen.

CHARLESTON, het Oldenburger Barkschip Fanny Kirchner, kapit. G. Abbes. Adres bij Wambersie & Zoon.

DUBLIN, het Nederl. Kofschip Sophia, kapit. A. Hanzen; vertrekt 10 November. Adres bij Hudig & Blokhuyzen.

GENUA, het snelzeilend Nederl. Schoener-Galjootschip Martha Hendrika, kapit. W. van Wattum. Adres bij Kuyper, van Dam & Smeer.

GIBRALTAR, het Nederlandsch Schip Mina, kapitein M. Nieuwstraten. Adres bij Seeuwen & Co.

GUERNSEY en JERSEY, Eng. Schoener Admiral Windham, kapit. Chs. Allcock. Adres bij Hudig & Pieters.

JERSEY en GUERNSEY, Eng. Schoener Seabird, kapit. C. Nuttall. Adres bij Hudig & Pieters.

JERSEY, het Engelsch Kotterschip Marco, kapit. Fr. Richardson. Adres bij Hudig & Blokhuyzen.

LISSABON en MALTA, het Nederl. Schip Wilhelmina, kapit. A. Koster. Adres bij Seeuwen & Co.

MONTEVIDEO en BUENOS-AYRES, het Nederlandsch gekoperd Schoenerschip Twee Cornelissen, kapit. B. A. Potjer. Adres bij Kuyper, van Dam en Smeer.

MONTEVIDEO en BUENOS-AYRES, het extra snelzeilend nieuw gezinkt Nederl. Brikschip Anna Catharina, kapit. R. Jansen. Adres bij Kuyper, van Dam en Smeer.

NEW-ORLEANS, het Amerik. Fregatschip Alexandrine, kapit. E. Titcomb. Adres bij Wambersie & Zoon.

NEW-ORLEANS, het Amerik. Fregatschip India, kapit. J. P. Howatt. Adres bij Hudig & Blokhuyzen.

NEW-YORK, het Amerik. Fregatschip Cairo, kapit. D. C. Wooster. Adres bij Wambersie & Zoon.

NEW-YORK, het Bremer Fregatschip Hermann, kapit. F. Kuhlmann. Adres bij Wambersie & Zoon.

NEW-YORK, het Pruissisch Fregatschip Arnold Boninger, kapit. J. D. Hashage. Adres bij Wambersie & Zoon.

PASSAROEANG, het Nederl. Brikschip Karel August, kapit. A. Huizer. Adres bij Hudig & Blokhuyzen en Kuyper, van Dam & Smeer, alhier, en de Coningh & Co., te Amsterdam.

SOERABAIJA (direct), mede voor Passagiers, waartoe hetzelve uitmuntend is ingerigt, het extra snelzeilend Nederl. gekoperd Barkschip Cheribon, kapitein W. J. Coers. Adres bij Kuyper, van Dam & Smeer en Hudig & Blokhuyzen.

STETTIN, het Pruissisch Schoenerschip Albert, kapitein J. J. Wiese. Adres bij Kuyper, van Dam & Smeer.

TRIEST, het Nederl. gezinkt snelzeilend Schoenerschip Zeven Sterren, kapitein Hulsinga. Adres bij Kuyper, van Dam en Smeer.

Te Vlaardingen:

GIBRALTAR en MALTA, het Nederl. Hoekerschip Oceaan, kapit. G. van Duffelen. Adres bij Kuyper, van Dam en Smeer.

Burgerlijke Stand.

ROTTERDAM 8 November.

OVERLEDEN: J. Krepijn, wed. P. Kool, 81 j. — J. de Groot, echtgenoot van J. M. Romein, 47 j. — Bekker, z., 5 j. — C. Mighorst, d., 1 j. — M. van M. W. Vester, vrouw van H. van Oers, 27 j. — F. C. Eyk, z., 2 j. — A. Aalman, z., 2 m. — A. Veilvoije, d., 1 j. — S. W. Muus, d., 2 j. — S. M. Harmeijer, d., 4 m. — C. H. Veenendaal, d., 2 j. — M. Haverkamp, d., 4 j. — H. C. Eering, d., 2 j.

BEVALLEN: T. Buskoop, geb. Hooft, d. — A. Klatten, geb. van Dien, d. — C. A. Schuuring, geb. van Eyk, d. — A. W. van den Tempel, geb. Hoppenbrouwer, z. — G. van Erpen, geb. Hoomoedt, d. — E. H. de Jong, geb. Kol, d. — C. J. de Roode, geb. Domhof, d. — E. Miete, geb. Schaly, d. — J. H. Janzee, geb. Stolk, z. — J. M. Dorpmans, geb. Melchers, z. — C. J. Donders, geb. Jelkman, z.

243ste Staats-Loterij.

2de Klasse, 4de Lijst.

Trekking op 8 November.

GETROKKEN PRIJZEN.

Prijs van *f* 200: N.° 11116
" " - 100: " 6627 17179

Prijzen van *f* 30:

594	4020	6450	8249	9806	12823	15398	17820
629	4708	6498	8416	9821	12881	15492	17907
962	4923	6520	8653	10026	13281	15666	18105
1239	5136	6619	8682	10033	13316	15685	18270
1339	5258	6806	8879	10171	13330	15748	18800
1457	5423	6899	9070	10753	13511	15986	18893
1543	5553	7048	9279	11010	13524	16228	18942
1870	5763	7075	9465	11408	13665	16298	19054
2364	5765	7294	9488	11622	13669	16879	19113
2473	5857	7612	9568	11848	13761	17199	19324
2630	5900	7981	9747	12413	14732	17462	19338
3226	6433	8175	9778	12547	15207	17672	19496
3539							

Prijzen der Buitenl. Coupons

en Uitgelote Obligatien.

AMSTERDAM 8 November.

Metalliek	*f* 21.62½.	Sp. Piasters	*f* —.—.
idem Nationale	- 28.75.	" Coup. per fr.	- —.—.
Div. Eng. in £	- 11.65.	Hamb. Russen	- 34⅛.
Eng. Russen	- 11.82½.	Russ. in Zilv. R.	- 35.
Fransche	- 55⅜.	Poolsche in fl.	- 26⅞.
Belgische	- 55⅞.	" per Roeb.	- ——.
Pruissische	- 35.	Coup. Port. per £	-
Illinois in Ds.	- —.		

Officiële Wisselkoersen.

ROTTERDAM 8 Novemb.

	2 maanden.	Kort.
Londen	11.62½	11.72½
d.° 3/m.	11.57½	—
Parijs	55 7/16	55 13/16
d.° 3/m.	55 5/16	
Bordeaux	55 3/16	55 9/16
Genua	45¾	—
Livorno	45⅝	-
Napels	78	—
Petersb.	170	—
Hamburg	35	35 3/16
d.° 3/m.	34 15/16	—
Antwerp	—	1⅞ v

	6 weken.	Kort.
Frankfort	99¾	—
Augsburg	99¾	—
Weenen	86½	—
Triest	85⅝	—

Disconto 3 en 3½ pc.

AMSTERDAM 8 Novemb.

	2 maanden		zigt.	
Londen	11.62½	g	11.72½	g
Parijs	55½	g	55⅞	p
Bordeaux	55¼	g	—	g
d.° ½ m.	55⅛	g	—	g
Genua	45⅛	g	—	g
Livorno	45⅝	g	—	g
Napels	77	g	—	g
Hamburg	35 1/16	g	35¼	g
	3 maanden.		**Zigt.**	
Madrid	240	g	—	g
Cadix	241	g	—	g
Sevillë	237	g	—	g
Bilbao	238	g	—	g
Lissabon	41⅛	g	—	g
Porto	41	g	—	g
Petersb.	171	g	—	g
	6 weken.		**Zigt**	
Weenen	85½	g	—	g
Augsburg	99½	g	—	g
Frankfort	99½	g	—	g

Rotterdam ½.

Beursberigten.

ROTTERDAM 8 November.

			l. k.	h. k.	gebl. k.
Nederl.	Werk. Schuld 2½	pCt.	62 15/16		
"	dito dito 4	"	97¼	97½	97½
"	Obl. Rijn. Sp. 4½	"	100⅛		
België	Obl. bij Roths. 2½	"	52⅝	52¾	52¾
Portugal	Obl. 1856/7/9. 3	"	42⅞		
Rusland	Obl. 1798/1816 5	"	101¾		
"	Obl. te Amst. 4½	"	89⅝		
"	Spoorw. Aand. 5	"	207½		
"	dito gefourn. 30	"	49½		
Oostenr.	Oblig. Metall. 5	"	45½	45⅝	45 9/16
"	dito N. te Ams. 5	"	67		
"	dito Nat. Met. 5	"	52 11/16	52¾	52¾
"	Ad. fl 250 1854	*f*	202		
Brazilië	Neg. Lond 1824. 5	"	96		

De beurs was heden voor Oostenrijksche fondsen iets flaauwer gestemd, terwijl de overige soorten niet noemenswaard met gisteren verschilden.

Het Commité der Effecten-handelaren,
H. A. MARCELIS, *Secretaris.*

Laatste prijzen ten *drie* ure: Obligatien Rijnspoorw.-Maatsch., 4½ pc., 100⅝. Portugal, Obligatien te Londen 1856/59, 3 pc., 42⅞, 42 15/16, 42 15/16. Oostenrijk, Metalliek, 2½ pc., 24⅝; dito Oude, 5 pc., 45 9/16, 42⅝, 45 9/16; dito Nationale, 5 pc., 52 11/16, 52¾, 52¾. Ned. Werkelijke Schuld, 3 pc., 75 11/16.

AMSTERDAM 8 November.

				l. k.	h. k.	gebl. k.
Nederl.	Werk. Schuld 2½	pCt.		62⅞	63⅛	63 1/16
"	dito dito 3	"		75 9/16	75⅝	
"	dito dito 4	"		97½	97 9/16	
"	Amort. Synd. 3½	"		92⅛		
"	Hand. Maats. 4½	"		129¾		
"	O.-I. Leening 4	"				
"	Holl. Sp. 4½	"				
"	Rijnsp. 4½	"				
"	M. van Weld. 4	"				
België	Cert. *Rothsch.* 2½	"				
Frankrijk	Certificaten 3	"				
Spanje	Buitenlands 1½	"		39 7/16	39½	
"	dito 3	"		47 15/16	48 1/16	48
"	Binn. a *f* 6000 3	"		47	47 1/16	47
"	Amort. Schuld			23⅞	24⅛	23 15/16
"	Bew. v. Coup.			6¼		
Portugal	Obligatien 3	pCt.		44⅝		
"	dito 1856/59. 3	"		42 15/16	43	
"	dito Uitgest.			34		
Rusland	Ob. *Hope en C.* 5	"		101⅝		
"	dito 1828/29 5	"		101¼		
"	Cert. 1831/33 5	"		85 11/16	85¾	
"	d.° 1840 4	"		77 7/16		
"	d.° *Stieglitz* 4	"				
"	d.° d.° Nieuwe 5	"		87⅝		
"	d.° d.° 1855 N. 5	"		95½	95⅞	95⅞
"	d.° te Lond. 4½	"		90⅞		
"	d.° v. Assign. 6	"				
"	Inschr. dito 6	"				
Polen	Aand. 1835	*f*		165		
"	Obligatien 4	pCt.		78¼		
Pruissen	Oblig. 1859 5	"		103¼		
"	Aand. 1854 3½	"				
Oostenr.	Ob. *Goll en C.* 5	"				
"	d.° dito 4	"				
"	d.° Met. Oude 5	"		45½	45⅝	45⅝
"	d.° N. te Ams. 5	"		66⅝	66 13/16	66 13/16
"	d.° Nat. Met. 5	"		52⅝	52⅞	52 13/16
"	d.° Metalliek 2½	"		24 9/16		
"	W. Ad. fl 250 4	"		199½	200	
Brazilië	1824, £ 100 5	"		97		
Equador	£ 100 1	"		12¼	12⅜	
Venez.	Obligatien 3	"		20⅞		
"	Uitgestelde 1½	"		11 1/16	11⅛	
Grenada	Obligatien 4	"		13 7/16	13½	
"	Uitgestelde			5⅞	5 15/16	
Mexico	Obligatien 3	"		20⅞	20½	
Illinois	7	"		90½	91	

Ned. Bank, 4 pc., 174. Rusland, Cert. bij Hope, 1860, 4½ pc., 89⅝; dito 1859, 3 pc., 61 7/16; dito Spoorweg Aand., 5 pc., 207, 208, 207¼. Weener Bank-Actien, *f* 647, *f* 649; dito Aand., 1839, 275½; dito 1860, 5 pc., 388. Brazilië, Geldl. 1839, £ 100, 5 pc., 95¼; idem 1860, 4½ pc., 85. Illinois Spoorw. Aand. 75. Griekenl., 5 pc., 5¾, 5 13/16.

Beleening 3, Prolongatie 3, Disconto 3 pc.

Van binnenl. fondsen waren Integralen iets williger. Van buitenl. waren Russ. 6de serie 5 pcts. en Oostenr. aanvankelijk lager, maar hebben zich daarna weder verbeterd. Illinois lager.

Laatste prijzen ten 5 ure: Holland, 2½ pc., 63 1/16. Spanje, 1¾ pc., 39 7/16 a ½; dito Binnenl., 3 pc., 47. Oostenr., Metall., 5 pc., 45 11/16; dito Nat. 5 pc., 52 13/16.

LONDEN 7 November.

3 pc. Cons. cont.	93	a	93⅛	3 pc. Peru	73½	a	74½
id. id. op tijd	93	-	93⅛	4½ pc. id. Urih.	83½	-	84½
5 pc. Oostenrijk	75	-	78	id. te New-York	83	-	85
dito 1859	65	-	70	3 pc. Portugal	43	-	45
4½ pc. België	97	-	99	5 pc. Rusland	104	-	106
5 pc. Braz. 1824	97	-	99	4½ pc. idem	93	-	95
id. 1829/39	97	-	99	3 pc. idem	62½		z. coup.
id. 4½ pc. 1852	87	-	89	3 pc. Spanje	48½	-	49½
idem 1858	87	-	89	1½ pc. idem	39½	-	40½
6 pc. Buen-Ayr.	93	-	96	idem Amort.	23	-	24
6 pc. Chili	101	-	103	id. Cert. Coup.	6½	-	6½
3 pc. idem	72	-	74	5 pc. Sardinië	85	-	86
5 pc. Denemark.	98	-	100	6 pc. Turkije	71	-	71½
3 pc. idem	80	-	82	idem Nieuwe	57½	-	58
2½ pc. Holland	64½	-	65½	4 pc. idem	101½	-	101½
4 pc. idem	100½	-	—	3 pc. Venezuela	22	-	23
Equador	12½	-	13½	idem Uitgest.	11½	-	12½
id. Land-warr.	—	-	—	Wissel Amst. krt.	11.14½	a	15½
2½ pc. Grenada	15½	-	16½	idem 3 m.	11.16½	-	17
id. Uitgestelde	5½	-	6½	idem Rott. 3 m.	11.16½	-	17
3 pc. Mexico	22	-	22½	idem Parijs kort.	25.12½	-	20
4½ pc. Peru	94½	-	95½	idem 3 m.	25.35	-	40

Engelsche fondsen prijshoudend. Buitenlandsche bij matigen omzet nagenoeg onveranderd.

Scheepstijdingen.

Brouwersh. (N. O.) *Vertrokken.*
8 nov. *Souburg*, Zwart, Batavia
Elizabeth Young, Ogilvie, Newcastle

Hellevoet *Aang.*
8 nov. *Willem*, Steffens, Arendsburg
Anna Gezina, Deden, Stettin
Urda, Svensen, Bergen
Hillechina, Hooghoudt, Pillau
Apollos, Hochland, Libau
Vertrokken.
8 *Bordeaux* (st), Bordeaux
Thames, Ford, Ipswich
(N.O. t. O.—N.O.)

Brielle (N. O.) *Aangek.*
8 nov. *Aurora* (st), Londen
Adm. Cator (s), Hartlep.
Vertrokken.
Prins v. Oranje (st.), Duinkerken
Concordia (st.), Londen
Unite, Colverson, dito

Maassluis (O. N. O.)
8 nov. Niets gepasseerd.
In het gezigt eene binnenkomende Nederl. kof, vermoedelijk *Houthandel*, kapit. de Vos, van Frederikstad.

Amsterdam *Vertr.*
8 oct. *Vriendentrouw*, Grevelink, Batavia
Clio, Wijnmalen, dito

Texel *Aangek.*
7 nov. *Magnet* (st.), Londen
Alberdina Tjetskina, v. d. Bos, Nerva
Albertina, Zwaal, dito
Martha, Nieboer, Dants.
Meinsina, Klontje, Gothenburg
Hendrika, de Jonge, Frederikstad
Christian August, Ivensen, dito
Fem Söstre, Knudsen, d.°
Alfen, Tonnesen, Drammen
Jantina, Pott, dito
Noten, Backer, Porsgrund
8 *Lion* (st.), Londen
Fahrenheit (st.), Dantzig
Emanuel, Walloe, Drammen
Vertrokken.
7 *Orient*, Mann, Stettin
8 *Rubbens* (st.), Hull
(O.N.O.—N.O.)

Vlie *Vertrokken*
5 nov. *Amstel* (st.), Hamb.

Oostmahorn *Aang.*
6 nov. *Johanna Maria*, Schummelketel, Koningsbergen
Vertrokken.
Reina, Bakker, Londen
Hoogezand, Vissinga, dito

Vlissingen *Vertr.*
6 nov. *Grénadille*, Yon, Santander
Nuevo Carmencita, Hormachea, St. Sebast.

—o—

Macao *Vertrokken*
3 sept. *Anna & Helena*, Don, Batavia

Whampoa *Vertr.*
7 sept. *Twee Jeannes*, v. d. Windt, Batavia

Macassar *Aangek.*
... *Ulyses*, Möllinger, Newcastle
(l. v. de Simonsbaai)

Baltimore *Aangek.*
22 oct. *Juliette Trundi*, M'Cloon, Richmond
(laadt voor Rotterdam)

New-York *In lading*
24 oct. *Gezusters*, Visser, Amsterdam
Beaver, Utley, Rott.

Boston *Uitgekl.*
19 oct. *Coringa*, Ward, Batavia

Gibraltar *Uitgekl.*
22 oct. *Maria Johanna*, v. d. Gaauw, Messina

St. Nazaire *Vertr.*
4 nov. *Cornelia*, Jentsema, Rotterdam

Belfast *Aangekomen*
5 nov. *Hillechina Scholtens*, Scholtens, Amst.
Sailor, Innes, Rott.

Liverpool *In lad.*
6 nov. *Machtelda Barbara*, Kat, Rio-Janeiro
Uitgeklaard.
Irene, de Vrede, Galatz
Vertrokken.
East Cornwall, Zuiderzee
Britannia, Proud, Batav.

Falmouth *Binneng.*
vóór 6 nov. *Jane*, Evans, Liverp. n. Dordt
Prudence, Thomas, d° n. d°
Ann Davis, Davis, d.° n. d.°
Flintshire Lass, Jones, dito n. dito

Plymouth *Binneng.*
6 nov. *Spes*, Carhelin, Livorno n. Amst.

Weymouth *Aangek.*
6 nov. *Hermanus Gerardus*, Rozenberg, Dantzig

Ryde (W.) *Binneng.*
6 nov. *Catharina*, Zeegers, Oporto n. Rott.

Douvres *Binneng.*
5 nov. *Danmark* (Deensche brik), Alexandrië n. Amsterdam

Londen *Aangek.*
7 nov. *Cygnet*, Boyce, Harlingen
Hoop, Jelsma, Workum
In lading.
Margrietha, Slik, Amst.

Gravesend *Aangek.*
6 nov. *Tweelingen*, Poorta, Amsterdam
Afina Agatha, Mulder, Riga

Harwich *Binneng.*
6 nov. *Katrina*, Waterborg, Groningen n. Ipswich

Lynn *Aangekomen*
6 nov. *Aldbro'*, Hart, Rott.

Goole *Aangekomen*
6 nov. *Honour*, Brigs, Rott.

Hull *Aangekomen*
6 nov. *Hoop*, Pott, Antwerp.

Shields *Aangekomen*
6 nov. *Quebec Packet*, Hunter, Schiedam
Albion, Maven, dito
Mars, Turnbull, dito
Hawthorn, Shields, Nieuwe Diep
Hart, Buckham, Rott.
Noordster, Goedkoop, Amsterdam
Valerius Lodewijk, de Jong, Bremerhaven

Newcastle *Uitgekl.*
6 nov. *Gem*, Cook, Rott.
Martha, Bloom, Harling.
Christina Jantina, Dood, dito
Mary, Squibb, Schiedam
Vulcan, Gall, Dordt
Courier, Meuldijk, Vlissingen
Alma, Bowbyes, dito

Leith *Aangekomen*
4 nov. *Origin*, Henderson, Rotterdam
5 *Holyrood* (st.), Rott.

Grangemouth *Aang.*
5 nov. *Louise* (st.), Rott.

Antwerpen *Vertr.*
7 nov. *Nina*, Huisman, Buenos-Ayres

Hamburg *Vertr.*
7 nov. *Adèle*, de Vries, M.-Video en B.-Ayres

Bremerhaven *Vertr.*
6 nov. *Goede Hoop*, Greven, Amsterdam

Warnemunde *Aang.*
5 nov. *Niclot*, Fretwurst, Amsterdam
Trident, Zeplien, dito

Wolgast *Vertrokken*
5 nov. *Geerdina*, Visser, Holland

Pillau *Vertrokken*
5 nov. *Sikko*, Jonker, Harlingen
Luctor & Emergo, Kuiper, Groningen
Martha Johanna, Jonker, Hull

Bolderaa *Vertr.*
1 nov. *Neeltje Cornelia*, Scholten, Engeland
Noordstar, Hartog, Elseneur
3 *Eendragt*, Kamminga, d°
Elisabeth Lollina, Carst, dito
Geertruida Jacoba, Potjer, Londen

Stockholm *Aangek.*
1 nov. *Eendragt*, Folders, Bremen

Gothenburg *Aangek.*
3 nov. *Jan Hendrik*, Slager, Amst.
Wilhelm, Bredelius, Rott.

Frederikstad *Aang.*
22 oct. *Aurora*, Smit, Harlingen
27 *Elisabeth*, Mörck, Holl.
Harmonie, Stangebye, d.°
Noordster, Burghardt, Harlingen
Welgelegen, Zwaal, dito
Providentia Arend, Agerup, N. Diep

Arendal *Vertr.*
24 oct. *Johanna Gezina*, v. d. Veen, Gent

Fredrikshavn *Gepass.*
2 nov. *Hermann*, Sörensen, Schiedam n. Nestved

Kopenhagen *Aangek.*
5 nov. *Grietje Koens*, Kuiper, Tayport
Aurora, Vaalman, dito
Triton, Dall, Amst.
Diana, Fijn, St. Pet.
Alwina, Biedenweg, Rotterdam
Urana, Banting, dito
(is verder gezeild)
6 *Auguste*, v. Veen, Riga n. Londen
Gepasseerd.
5 *Jacoba Gezina*, Reinders, Kroonstad n. Hull
6 *Sophia*, Kroon, Nerva n. Dundee
Wilhelmine, Jansson, Amst. n. Stockholm
Vollenhoven, te Velde, St. Pet. n. Londen
Maria Theresia, Schwede, Schiedam n. Oostzee

Elseneur *Aangek.*
5 nov. *Anna & Olga*, Buss, Amst. n. St. Petersb.
Mary Noach Lotinga, Roskamp, Amst. n. Stockholm
6 *Nieuwendam*, de Jonge, Riga n. Newry
Hendrika Marg., Glim.
Gepasseerd.
5 *Catharina*, Jongebloed, Riga n. ....
6 *Anna Hendrika*, Ebling, dito n. België
Anna Jantina, Smit, n. de Oostzee

Tonningen *Gepass.*
3 nov. *Maria*, Nagel, Dantzig n. Amst.
4 *Regina Hillechina*, Scholtens, Rugenwalde n. Grimsby

—o—

Hamburg 5 nov. De lading uit het schip *Anna Catharina*, kapit. Matzen, van de Algoabaai naar Rotterdam, lek te Cuxhaven binnengeloopen, zal in de schepen *Geertruida*, kapit. Rasker, en *Fokkiena Emmegiena*, kapt. Folkerts, overgeladen worden.

New-York 24 oct. Het Pruissisch schip *Germania*, kapit. Franke, gisteren van Rotterdam alhier gearriveerd, heeft zeilen verloren en andere schade bekomen, hebbende zeer onstuimig weder gehad.

Shanghae 31 aug. Het schip *Stad Enschedé*, kapit. Noordhoek Hegt, alhier ter reede liggende, is lek geworden, en bezig met repareren.

—o—

Rotterdam *Uitgekl.*
7 nov. *Fleurian de Bellevue*, Saulny, la Rochelle

—o—

7 november. De wind te **Falmouth** Z. O. en te **Deal** O. N. O.

—o—

Rivierberigt.

Rotterdam. Hoog water 9 nov.: 1ste getijde 12 ure 16 min.; 2de get. 12 ure 40 min.

Arnhem. Waterhoogte 7 nov. 1.82 el.

Keulen. Rijnhoogte 7 nov. 8 v. 1 d. Rijnl.

Cargalijsten.

Rotterdam.

LEITH, Ivanhoe, J. Cairns. — 7 b. Garen enz., J. B. Croll en Co.; 5 b. dito, J. H. Claus en J. Raulino; 39 b. Garen en Zakkenstof, C. L. Ringrose en Co.; 1 partij IJzer, C. L. Roechling en Co.; 3 v. Haring en 15 k. Schoenen, G. P. Ittman en Zn.; 189 v. Haring en 11 b. Koopmans., van der Kun en van Schelle; 100 v. Haring, Seeuwen en Co.; 5 b. Vellen, H. Braakman en Co.; 9 b. Manufacturen, H. van Rijckevorsel; 1 b. Tapijten, P. A. van Es en Co.; 33 v. Haring, P. van Rossem en Zn.; 1 b. Koopm., C. Steinweg; 2 v. Koopm., N. Bos en Zn.; 5 b. Manufact., C. Hemmann en Co.; 2 v. Ale, Reckers en Co; 10 f. Bier, A. C. Legel, te 's Hage; 1 partij IJzer en 104 coll. Koopmans., Order.

STETTIN, Vriendschap, E. J. Gort. — 670 z. Meel en 90 st. Garniermatten, C. Hemmann en Co.

BREMEN, Pietertje, P. B. Kramer. — 456 b. Tabak, Ord.

PARIJS 7 November.

Frankrijk 3 pc. a contant 69.75, 69.70, 69.90; dito op ultimo 69.75, 69.70, 69.85, 69.80; dito 4½ pc. a cont. 95.75, 95.70, 95.90; dito op ultimo —; dito Bank-Actien 2875. Crediet Mobil. 725, 730. Rusland 4½ pc. —; dito Spoorweg-Aandeelen 457.50 a 460. Napels 5 pc. —. Spanje 1¼ pc. 40; dito buitenl. 3 pc. Oude — en dito Nieuwe 48¼; dito binnenl. 3 pc. 47⅞. dito Passive 23¾. Oostenrijk 5 pc. 75.

De beurs verkeerde heden in eene kalme stemming.

Handelsberigten.

ROTTERDAM 8 November.

Koffij. Uit de eerste hand verkocht ca. 2000 b. Padang, ex Capella, tot 38½ a 39 c.

Suiker. Heden werd de verkoop bekend van 1784 kranj. Java, onlangs aangevoerd per Weltevreden, opgeslagen tot geheimen prijs.

Tabak. De heden alhier gehoudene veiling van 1156 p. Java is afgeloopen als volgt:

kav. 1— 6, 159 p.,	verk. van	69½	tot	136	c.
„ 7—26, 596 „	„ „	28½	„	136	„
„ 27—31, 135 „	„ „	43	„	113	„
„ 32, 35 „	„ „	68½			
„ 33—39, 231 „	„ „	39	„	47	„

Alles verkocht.

Ook werden nog afgedaan 25 v. Maryland, ex Rose Standish, en bij inschrijving 614 p. Java, PR.

Van Huiden zijn verkocht 529 st. Buffel-, per Kon. Yachtclub.

Granen. Tarwe per 2400 kil. (133, 134 ℔) Rostock. *f* 450; per dito (132 ℔) Hongaarsche *f* 385. Rogge, 148 ℔ Memel *f* 220; 145 ℔ Arch. *f* 205; 147 ℔ Pernau *f* 225 6/w. en 144 ℔ Coursche *f* 210, beide te Schiedam. Lijnzaad, 101/102 ℔ Arch. *f* 315.

SCHIEDAM 8 November.

Granen. Verkocht: Rogge, 145 ℔ Libau *f* 216 3/m.; 144 ℔ Coursche *f* 214 1/w., *f* 212 6/w.; 143 ℔ Jar. Arch. *f* 200 1/m.; 146 ℔ Libau *f* 220 3/m.; 144 ℔ Habsal *f* 223 3/m.; 142 ℔ Coursche *f* 208 6/w. Gerst, 135 ℔ Arensb. *f* 228 cont., *f* 230 6/w.; 134 ℔ Kunda *f* 228 6/w.; 123 ℔ Coursche *f* 200 3/m.

Moutwijn, per Ned. Vat zonder fust *f* 13 75.
Jenever, „ „ „ „ „ - 19 25.
Aniz. Paolo „ „ „ „ „ - 20.50.
Alles zonder de belasting.
Spoeling per Ketel.................. *f* 2.—.

DELFT 8 November.

Boter. Heden zijn de prijzen geweest *f* 50 a *f* 60.— Ter markt zijn verkocht 622/8 v.

DORDRECHT 8 November.

Granen, Zaden enz. Tarwe. Jar. en N. Zeeuws. Vl. en Overm. weinig ter veil en aan benoodigden tot vorige prijzen beter te verkoopen: Jar. Zeeuws., Vl. en Overm. *f* 13 a *f* 14.70; N. dito, gewas 1860. *f* 12 a *f* 13; idem afwijkende en ger. *f* 10 a *f* 11. Rogge. Jar. en N. Zeeuws. Vl. en Overm. prijshoudend, met toenemende vraag. Jar. Zeeuws., Vl. en Overm. *f* 7.60 a *f* 8; N. dito *f* 6.20 a *f* 7.30; 142 ℔ Limb. tot *f* 210, 140 ℔ Jar. Arch. van *f* 195 tot *f* 200 verhandeld. Gerst. Winter en Zomer vond bij kleinen aanvoer tot genoteerde prijzen goede vraag. Zeeuws., Flakk. en Overm. Winter *f* 5.70 a *f* 6.70; dito Zomer *f* 5.60 a *f* 6.60. Spelt zeer weinig getoond en was van *f* 3.70 tot *f* 4.20 wel te plaatsen. Haver. Inl. Voeder meerder uit het Overm. aangevoerd en 20 c. lager afgegeven. Dikke onveranderd in prijs. Zeeuw. en Inl. Voeder *f* 3 a *f* 4; Dikke dito *f* 4.20 a *f* 5. Boekweit vond heden tot verhoogde prijzen bij benoodigden goede kooplust tot de volgende prijzen: 's Bossche per 2100 Ned. ℔ tot *f* 235 verkocht, voor mooije Rijn werd, bij partij, op 70 Ned. ℔, dien prijs geboden, dezelve werd op *f* 240 gehouden. Paardenboonen meerder uit het Overm. aangevoerd, vonden minder vraag en moesten 30 c. lager van *f* 6 *f* 7 tot *f* 8 volgens droogte afgegeven worden. Duiven Boonen niet ter markt. Witte Boonen, eenige partijtjes uit Zeeland aangevoerd, verschillend in kwal. van *f* 13 tot *f* 16 verk. Br. dito. De aangevoerde partijtjes zijn volgens droogte van *f* 10 tot *f* 17 met graagte genomen. Blaauwe Erwten worden nog weinig uit Zeeland en het Overm. aangevoerd, dezelve vonden tot vorige prijzen, als goed kokende van *f* 11.50 tot *f* 12.50, en afwijkende en wakke van *f* 10.50 tot *f* 8.50 gereeden aftrek. Witte Erwten. Buiten- en Inl. geheel opgeruimd. Koolzaad onveranderd; voor mooi Jar. Deensch is ter binnenl. verzending £ 72 ingewilligd; N. Zeeuwsch en Overm. meerder ter veil en iets trager, het beste Overm. is tot £ 64, mindere soorten van £ 62, £ 58 tot £ 55 aan onze Olieslagers verkocht. Op termijn zonder omgang; in deze maand te leveren was hetzelve tot £ 72, April 1861 £ 75 te bekomen. Lijnzaad met goeden handel tot vorige prijzen ter binnenl. verzending en Olieslagers, als 111 ℔ Catanie tot *f* 400, 112 ℔ Morshansky tot *f* 370, 113 ℔ Berdiansky tot *f* 375 en 105 ℔ Riga tot *f* 295 verkocht. Inl. Zaai-Lijnzaad meerder aangevoerd en iets trager, 1ste soort gold *f* 5.40 tot *f* 5.60, 2de soort van *f* 4.50 tot *f* 5 per Dordtsch achttendeel. Kanariezaad weinig aangevoerd, tot vorige prijzen van *f* 10.50 tot *f* 12 naar kwal. verk. Hennepzaad onveranderd, bij kleinen voorraad van *f* 230 tot *f* 240 naar deugd te bekomen. Raapolie dadelijk prijshoudend, op termijn traag, slieg. tot *f* 42 verk.; 1 Dec. *f* 41¾, en 1 Mei 1861 tot *f* 43 aangeboden. Lijnolie onveranderd; vlieg. tot *f* 31 verhandeld. Raap- en Lijnkoeken blijven tot genoteerde prijzen goeden aftrek vinden. Harde Raapkoeken per 1040 st. *f* 86, *f* 88; dito Lijn- per dito *f* 130, *f* 135; Zachte dito per dito *f* 145, *f* 155.

GOUDA 8 November.

Vee met een grooten aanvoer van ca. 900 stuks Hoorn-. Het vette en jonge langzaam en flaauwer verkocht, daarentegen ruimden Melkkoeijen vlug op.

AMSTERDAM 8 November.

Wol. De in de zitting van gisteren door de N. H. M. geveilde Kaap is betaald met 112 a 246 c.; van deze zijn 165 b. opgehouden. Voor de Sydney werd 148 a 376 c. besteed.

Rum. Heden zijn afgedaan 38 stukken, per Caspar de Robles, van Coronië.

Granen. Heden verkocht van Tarwe: 130 ℔ bonte Poolsche *f* 460 bij partij. Van Rogge: 120 N. Archangel *f* 200 bij partij.

LONDEN 7 November.

Suiker. W. I. weinig aangeboden; prijzen vast; bruin Bahia 40/, Havanah n.° 8 a 11½ 41/3 a 43/9, clayed Manilla 40/, gew. 39/, Mauritius 43/6 a 45/, Havanah n.° 12 zeilende 29/6, Porto Rico donk. bruin a goed blond 41/ a 46/, mooi 46/6 a 47/. Geraffineerden vast. — Rum vast. — Koffij. Plantage als voren, Malabar 67/. — Cacao stil, Trinidad 70/ a 78/, grijs 67/ a 70/, Venezuela 75/, Surin. ord. a middl. grijs 68/ a 70/. — Thee als voren met weinig handel. — Rijst vast doch stil, Bengal 12/ a 12/10½, gem. Rangoon 10/ a 10/4½. — Sago slap; oude Borneo 14/ a 14/6, klein middl. 18/6, middl. 16/. — Peper. Zwarte slap, grijs a mooi Zwart 4 a 4⅛ d., Batavia 3¾ a 3⅞ d., gem. br. Penang 3¾, goed helder 4⅛ a 4¼, Witte ⅛ a ¼ d. hooger, Singapore 6 a 6⅛, Batavia 7½. — Gember. Jamaica 63/ a 84/. — Nootmuskaat. Kleine 1 d. lager, middl. a goed van stuk 1/9 a 2/4, klein a goed 1/1 a 1/8. — Nagelen stil, Zanzibar 4 a 4½ d., ord. donker 3¾, Penang 1/2¾ a 1/3 d. per ℔. — Cassia Lignea 1/ lager, Malabar 25/. — Kaneel. Ceylon 1/6 a 1/9, Java 1/1 a 1/2. — Foelie stil, mooi bleek 2/, ord. donk. a middl. 1/1 a 1/4, ord. 11 d. — Piment zonder verandering, ord. en goed ord. grijsachtig 3 d. — Katoen stil. — Salpeter vast. — Cochenille als voren, Teneriffe 3/1 a 3/2, Honduras grijs middl. en goed 3/2 a 3/4. — Jute met goede vraag 10/ a 20/ hooger. — Hennep. Manilla 5/ a 10/ hooger, puik £ 28 a £ 30, goed £ 24 a £ 25.10, mooi Quillet £ 36. — Zaden. Lijn- vast, Odessa 57/6, Berdiansk 58/; Raap- vast, Calcutta 57/6, Donausch 64/. — Zwavel vast, n.° 2 £ 9.12.6. — Metalen. IJzer. Schotsch Pig vast 52/6; Zink vast £ 9.17.6 a £ 20. — Olie. Lijn- stil 29/9; Raap- vast, vreemde 42/ a 42/6; Patent- 44/ a 44/6. — Talk slap en lager, loco 60/6, Jan./Maart 61/, Maart 61/6 a 61/9 met verkoopers.

Graanmarkt. Inlandsche Granen werden weinig aangevoerd, doch van het Noorden van Europa zijn belangrijke partijen buitenlandsche ingevoerd. De kleine aanvoer van Engelsche Tarwe ruimde tot vorige prijzen op. In vreemde ging weinig om, daar koopers grooter verlaging verlangden dan houders wilden toestaan. Inlandsch Meel slap. Amerik. goed tot vorige notering te plaatsen. Puike Gerst voor Mouterij als voren gevraagd; mindere soorten slap. Goede Mout wel zoo hoog in prijs. Boonen en Erwten als voren. Haver met goede vraag; door de vele aanvoeren iets billijker te koopen. Lijnzaad zeer vast. Andere Zaden tot vorige prijzen met redelijke vraag. De aanvoer te Londen van 5 tot 6 dezer bedroeg: Tarwe 38,640 q., Gerst 6090 q., Haver 44,500 q., Mout 70 q., Meel 2780 q. en 210 vaatjes.

LIVERPOOL 6 November.

Suiker zonder verandering, date 42/3, Portorico 43/ a 46/. — Koffij. Plantage Ceylon in veiling mooi ord. a goed kleurig 68/ a 79/, Triage 62/ a 67/6, Peaberry 73/ a 77/. — Rijst met goede vraag, oud Rangoon 12/. — Zwarte Peper 4⅛ d, — Jute gem. a goed midd. £ 15.10 a £ 18.10.

ANTWERPEN 7 November.

Granen vast. — Zaden. Olie- vast. Berdiansk Lijnloco, gisteren a *f* 14¾ afgedaan. — Honig vast. — Rijst. Aracan gep. *f* 9⅛ entr. — Suiker. Ruwe. Men meldt den verkoop van 20 k. blond Havanah. Geraffineerde. 33/m. kil. brooden zijn heden verkocht. — Tabak. 176 v. Palmyre zijn tot geh. prijs afgedaan. — Huiden. In veiling werden heden diverse partijen afgedaan, meerendeels beschadigd; gedr. B.-A. gezond zijn van 107 a 132 c. verkocht en Para gez. 40 a 73.

HAVRE 5 November.

Katoen. De verkoopen ll. Zaturdag beliepen 14,000 balen. De markt is heden kalm; men noteert heden tot 3 ure loco 2150 en op levering 5 a 600 balen. Men noteert New-Orleans middl. fr. 95. — Koffij. Rio fr. 70 a 75½ entr. — Suiker met goede vraag. Antilles n.° 4 fr. 50. — Wol. B.-A. vette fr. 155. — Cacao. Para fr. 82½ a 83 entr. — Granen. Tarwe, Amerikaansche roode loco fr. 66 cons.

HAMBURG 7 November.

Granen. Tarwe in loco flaauw; af buitenl. zonder handel. Rogge stil. — Raapolie zeer stil, per Nov. 26, per Mei 27. — Koffij onveranderd stil. — Zink zonder omzet.

STETTIN 5 November.

Granen. Tarwe loco 81/83 ℔ roode 80 a 81; 85 ℔ roode per November 82½; Voorjaar 82½ a 83¾. Rogge loco Koningsb. 80 ℔ per 77 ℔ 46¾; 77 ℔ per Novemb. 47½ a 46¾; Voorjaar 46. Gerst loco 70 ℔ Oderbr. 50¼.

CORFU 30 October.

Olie tall. 12½ per vaatje.

SMIRNA 25 October.

Opium vast p. 160 a 161. — Meekrap p. 250 a 237½. — Wol. Gew. p. 522 a 540; vette p. 260. — Vruchten. Vijgen p. 75 a 125. Rozijn zwarte Jerli p. 50 a 57; roode p. 110 a 130. Sultanine p. 5 a 5½.

BALTIMORE 23 October.

Tabak. De inspectie sedert 15 dezer bedraagt 1617 v. Maryland, 232 v. Ohio en 40 v. Kentucky. Er gaat niet veel in het artikel om door gebrek aan keus. Maryland goede kwaliteiten zijn schaarsch en gezocht, ordinaire soorten met redelijken voorraad tot onveranderde prijzen. Ohio zonder verandering; door den verkoop van 5 a 600 vaten is de voorraad belangrijk verminderd. Kentucky. Houders eischen hoogere prijzen, zoodat alleen voor inlandsche behoefte gekocht wordt; voor export gaat niets om. De berigten van den oogst luiden voortdurend ongunstig wat de kwantiteit betreft, die op 2/3 a 3/4 van een gewoon gewas berekend wordt. Men noteert:

Maryland blank $ 10 a $ 12; dito bruinachtig blank $ 8½ a $ 9¾; dito lichtbruin $ 6 a $ 8; dito geelachtig $ 4½ a $ 5½; dito ord. a goed ord. $ 3½ a $ 4; dito gemeen $ 2 a $ 2¾. Ohio geel $ 9 a $ 14; dito mooi kleurig $ 7 a $ 9½; dito middl. $ 5½ a $ 6½; dito ord. $ 4 a $ 5; dito ord. groen en bruin $ 3 a $ 3½; Kentucky en Mason County lugs en ord. $ 4 a $ 4½; dito dito rijp en middelb. $ 5 a $ 7; dito dito goed en fijn selected $ 7½ a $ 11. — Vrachten naar Holland 32/6. — Wissel op Amsterdam 60 d. 41¼.

CHARLESTON 19 October.

Katoen buitengewoon willig en ⅛ c. hooger genoteerd. — Rijst met belangrijke aanvoeren en circa ¼ $ per 100 ℔ lager. Men noteert $ 4 a 4½. — Vrachten n. Liverp. ½ d., naar Havre 1 c. — Wissel op Londen 8 a 8½ c.

HONG KONG 17 September.

Thee onveranderd. — Zijde iets lager. — Koers op Londen 4/9.

Advertentiën.

VERTREK der SPOORTREINEN.
Hollandsche Spoorweg.

Van Rott. naar Amsterdam:	7.20, 11.40, 3.20, 6.30,
„ „ alleen n. 's Hage:	9.45 's morg., 9.40 's av.
„ Amst. naar Rotterdam:	8.30, 11.25, 4.25, 7.35
„ 's Hage „ „	8.30, 10.41, 1.30, 4.10, 6,39, 9.47
Aankomst te Rotterdam:	9.15, 11.30, 2.15, 4.55, 7.25, 10.35

Rijn-Spoorweg.

Rott. n. Utr., Amst., Arnh.:	7.—, 10.—, 12.15, 1.30, 5.50, 9.—
Amst. n. Utr. en Rott.:	7.25, 10.25, 12.35, 2.30, 6.15, 9.15
Arnh. n. Utr., Amst., Rott.:	6.30, 9.30, 11.55, 1.10, 5.20, 7.55
Utrecht naar Rotterd.:	6.30, 8.40, 11.40, 1.25, 4.30, 7.30,
Gouda naar Rotterd.:	7.36, 9.34, 12.34, 2.8, 5.40, 8.25,
Aank. te Rotterdam:	8.15, 10.—, 1.—, 2.25, 6.30, 9.—

Spoorweg Antwerpen-Rotterdam.

Van Rott. naar Antw. en Breda: 10.15 's morg. en 3 's nam.
„ Antwerpen: 7.50, 12.20, 5.35; de laatste alleen tot Breda en Moerdijk.
„ Breda: 6.30, 12.35, 5.25; de laatste alleen tot Antwerpen en Moerdijk.

Gedrukt en uitgegeven bij
G. en C. A. VAN REYN, te Rotterdam.

BIJVOEGSEL,
behoorende tot de
ROTTERDAMSCHE COURANT
VAN
VRIJDAG 9 November 1860, N.° 268.

STATEN-GENERAAL.

Tweede Kamer.

Zitting van Donderdag 8 November.

In deze zitting zijn voortgezet de algemeene beraadslagingen over het wetsontwerp, houdende *eene nieuwe regterlijke inrigting*. Vooraf echter heeft de heer mr. *J. Dirks* de bij de Grondwet voorgeschreven eeden afgelegd in handen des Voorzitters, als daartoe door den Koning gemagtigd, en zitting genomen als lid der Kamer.

Over de regterlijke organisatie was de heer *de Raadt* heden de eerste spreker. Hij zou zich niet begeven in uitvoerige beschouwingen, maar alleen zijn oordeel over de voordragt, in groote trekken, mededeelen. Zucht tot bezuiniging was het hoofddoel, waarom de Grondwet eene nieuwe regterlijke inrigting had voorgeschreven; van lieverlede echter was dit element van herziening op den achtergrond geschoven, zoo zeer dat het tegenwoordige ontwerp, in stede van bezuiniging aan te brengen, grootere kostbaarheid zou ten gevolge hebben. Deze omstandigheid was echter voor hem geen bezwaar; want de ondervinding had doen zien, dat bezuiniging niet was te verkrijgen anders dan tot schade van de regtsbedeeling. Overigens betoogde de spreker dat ook dit ontwerp finantieel nagenoeg dezelfde uitkomsten zou opleveren als de vorige, nl. eene bezuiniging van *f* 120,000, indien men ter zijde stelt de aanstelling van vaste ambtenaren voor het O. M. en de afschaffing der emolumenten voor den kantonregter. Zijne beoordeeling van 't ontwerp hangt alzoo alleen af van de vraag: of de voorgedragen wet zou aanbieden eene goede regtsbedeeling? Hij gelooft echter dat alleen door vereenvoudigde regtspleging de grieven van kostbaarheid zijn weg te nemen, — en behoorde alzoo de wet op de regterlijke organisatie niet beschouwd te worden als eene financiële wet. — Wat betreft de volledigheid van 't ontwerp, erkent spreker dat de voordragt onderscheidene belangrijke punten niet regelt en dat hij de regeling gewenscht had, maar hij zou zich daarbij nederleggen, om geene nieuwe vertraging te veroorzaken. Bezwaar intusschen had hij daartegen, dat de voordragt wijzigde het getal hoven, maar liet rusten eene nieuwe indeeling der arrond.-regtbanken en kantongeregten. Omtrent dit punt kon hij zich niet verlaten op de belofte der Regering, om deze indeeling bij eene nadere wet voor te stellen; omdat geene nieuwe organisatie volledig was te achten, waar niet tegelijk deze indeeling was geregeld. Kon men zelfs de uitbreiding der regtsmagt van den kantonregter toestaan, zonder vooraf te weten, hoedanig de kantons zouden worden ingedeeld? Minstens, indien men in de voordragt berustte, moest de Regering ten deze nader hare inzigten ontwikkelen. — Onderscheidene andere hoofdpunten werden nog door den spreker zeer vlugtig besproken. Hij vereenigde zich met het voorstel, om den Hoogen Raad te doen blijven Hof van Cassatie, met bevoegdheid tot regtspraak ten principale en met de voordragt om de hoven te doen blijven hoven van appèl. Wat het getal hoven betreft, spreker meende dat men nog verder had kunnen gaan, en een nog kleiner getal hoven bepalen dan vijf, gelijk nu geschiedt. Appèl in strafzaken acht hij niet onmisbaar; het is niet onvoorwaardelijk noodig, mits slechts eene betere en meer degelijke instructie worde ingevoerd. Omtrent dit punt zal hij den loop der discussien volgen, alvorens ten deze zijne stem te bepalen, omdat hij nog niet overtuigd is van de onvermijdelijke noodzakelijkheid van 't appèl. Wil men intusschen dat appèl, dan moest ook dat hooger beroep voor alle zaken worden toegelaten. — Met betrekking tot de uitbreiding der regtsmagt van de kantonregters ten civiele oordeelde de spreker, hoofdzakelijk, dat in eenige opzigten die uitbreiding aanprijzing verdient, maar dat ook de moeijelijkheid der te beslissen gevallen door een enkelen regter minder waarborgen zal geven voor degelijke regtsbedeeling en aanleiding geven om van het appèl een regel te maken. Hetzelfde geldt ten aanzien van de uitbreiding der regtsmagt in strafzaken. Spreker eindigde met de hoop uit te drukken, dat de discussien zijne bezwaren zullen helpen opheffen, opdat hij kon medewerken tot de beëindiging eener zaak, die reeds zoo vele jaren aanhangig was geweest.

De heer *Heemskerk Az.* ontwikkelde vier punten. In de *eerste* plaats: de noodzakelijkheid om de bestaande regterlijke organisatie te veranderen. Hij betoogde dat 1°, op grond van het imperatieve voorschrift der Grondwet; en 2°, op grond van den zeer gebrekkigen toestand, waarin de regterlijke inrigting verkeert, zoodat in geen land van Europa zoo weinige waarborgen bestaan voor de degelijkheid der regtspraak, vooral in strafzaken, als bij ons het geval is. In de *tweede* plaats: de cassatie. Hij meende dat het wenschelijk is, om te berusten in de, te dier zake ten verleden jare gevallen beslissing van de Kamer; wat aangaat de twee stelsels, nl. zuiver cassatie-stelsel (met renvooi) en gemengd cassatie-stelsel (met uitspraak ten principale) betoogt de spreker, dat het eerste wèl is in het belang van de symetrie, maar niet in het belang der justiciabelen, zoodat hij overhelde tot het stelsel, thans voorgedragen door den Minister van Justitie. Intusschen verlangde hij van den Minister de bepaalde verzekering te erlangen, dat de Hooge Raad zich steeds zal moeten houden aan de geschreven wet, boven zijn begrip over hetgeen is regt. In de *derde* plaats: de competentie der kantonregters. Hij behield zich voor daaromtrent nader zijn gevoelen te ontwikkelen bij het amendement, dat hij te dien opzigte had voorgedragen. In de *vierde* plaats: de hoven, waarin, volgens hem, het lot der wet was gelegen. De vraag was eigenlijk, dat men bij eene nieuwe regterlijke organisatie *moest* kiezen tusschen twee middelen: òf eene jury, òf hoven; andere middenweg was er niet, terwijl verzekering van instructie nooit de verlangde waarborgen kon geven in de strafregtspleging. Op dit oogenblik echter zou men de jury hier te lande niet kunnen invoeren; want de bevolking was er niet rijp voor, getuige de flaauwheid en onverschilligheid der Natie voor het kostbare, en toch zoo gemakkelijk uit te oefenen kiesregt. Men moest dus het stelsel van hoven wèl aannemen, vooral ook om in te voeren het appèl in strafzaken, dat spreker hoogst noodzakelijk voorkomt, en ten betooge waarvan ook hij een beroep deed op de bekende uitkomsten, door de statistiek aan de hand gedaan; welke statistiek tevens, volgens hem, aantoonde dat men van dat appèl niet had te vreezen die verhooging van kosten, als door de tegenstanders wordt betoogd. — Daarna behandelde spreker eenige bezwaren, die hij had tegen het ontwerp; 1°, *het personeel der regterlijke magt voor de toekomst.* Ook hij had verlangd eene gelijktijdige indeeling van arrondissementen en kantons, opdat het getal regterlijke ambtenaren kon worden beperkt. Hij zag alleen in den waarborg van het meesterschap der regten geen voldoenden waarborg voor goede regters; hij verlangde eene opleiding gedurende eenige jaren vooraf, alvorens het bekleeden van regterlijke ambten mogelijk zij. De zekerheid, dat alleen de bekwaamsten benoemd worden, moest niet enkel afhangen van de welwillende bedoelingen eener Regering. Bij deze gelegenheid vroeg spreker of de Regering weldra dacht voor den dag te komen met eene wet op het hooger onderwijs; of anders of er een examen zou worden ingesteld geschikt om de zoo even geopperde bezwaren weg te nemen; 2°, *de procedures.* Spreker betoogt omtrent dit punt, dat er geene trapsgewijze herziening moest plaats hebben van de wetboeken van regts- en van strafvordering, maar dat die herziening in eens en geheel tot stand moest komen, waartoe gelegenheid bestaan zou, indien de tegenwoordige voordragt tot wet verheven mogt worden. Ook hieromtrent verlangde de spreker eene bepaalde verklaring van de Regering. Van de oplossing zijner bezwaren zou zijne stem over de voordragt afhangen.

De heer *van der Veen* verklaarde zijne stem niet te kunnen geven aan de voordragt, en vooral op de volgende gronden: 1°, omdat de wet niet zou ten gevolge hebben bezuiniging, ofschoon de Grondwet zulks had bedoeld; 2°, omdat door deze wet de regtspraak niet gemakkelijker en niet minder kostbaar voor de justitiabelen zou te verkrijgen zijn, vooral ten gevolge van de vermindering van 't getal hoven, die het appèl voor vele provinciën èn moeijelijk èn hoogst kostbaar zou maken; 3°, omdat z. i. het beter zou zijn om in te voeren het zoogenaamde mutueel appèl van arrond.-regtbank op arrond.-regtbank, met wegvalling alzoo van *alle* hoven; 4°, omdat aan hen, die krachtens deze wet zouden uitvallen, minder wachtgeld zou worden toegekend, dan het bedrag was van hun tractement.

De heer *van Asch van Wijck* verklaarde dat de voordragt hem groote bezwaren opleverde. Voor zooveel de burgerlijke regtspleging betreft had spreker de voordragt met genoegen ontvangen, ofschoon hij niet kan beamen al de wijzigingen die in 't bestaande stelsel werden gemaakt. Zoo keurde hij af de inkrimping van het appèl voor vonnissen van de arrond.-regtbanken, en de uitbreiding van de regtsmagt der kantongeregten. De verbeteringen, die men op het oog had, konden alleen worden bereikt door herziening van 't wetboek van burgerlijke regtsvordering; zoodat als 't ware, voor zoo veel dit punt aangaat, geene nieuwe regterlijke organisatie noodzakelijk was. De vermindering van 't getal hoven zou z. i. niet leiden tot goedkooper en gemakkelijker regtsbedeeling; integendeel zou daardoor de gelegenheid worden benomen, die tot dus verre alle ingezetenen gelijkelijk bezaten, om in hunne provincie in appèl te kunnen komen. Spoedige afdoening van zaken zou door die vermindering evenmin bereikt worden; integendeel, vertraging zou daarvan het gevolg zijn. De inkrimping van het regt van appèl voor vonnissen van arrond.-regtbanken strookte, bovendien, niet met het stelsel des Ministers, dat het appèl in alle omstandigheden behoorde mede te brengen. De uitbreiding der regtsmagt van den kantonregter zal evenmin goed en goedkoop regt verschaffen; want de appèllen zullen schrikbarend toenemen, en in plaats van éene instantie zullen er twee instantiën komen. Met de uitbreiding van competentie zelve kan spreker zich ook niet vereenigen; hij refereerde te dien aanzien aan 't geen reeds door vorige sprekers was betoogd. — Met betrekking tot de strafregtspleging keurde spreker af de voorgenomen opheffing van de onderscheiding van den aard der misdrijven, om alle misdrijven te doen beregten door hetzelfde regtscollegie. Ernstig waren de bezwaren des sprekers tegen de voorgestelde uitbreiding van competentie der regtbanken in strafzaken, die nu ook kennis zouden nemen van zaken waarbij eer en leven op het spel staan. Hij ontwikkelde te dien aanzien de gronden, die in § 7 van het Voorloopig Verslag der Kamer namens een aantal leden voorkomen. Vooral betreurde hij het, dat bij de aanneming der voordragt alle waarborgen tegen ligtvaardige *teregtstelling* zouden verloren gaan; omdat elke vervolging voortaan, buiten den regter om, door het O. M. zou kunnen plaats hebben. Het redmiddel, daartegen gezocht in het middel van appèl, kwam hem ten eenenmale onvoldoende voor. Ten slotte stelde spreker eene vergelijking in tusschen het bestaande en wat nu werd voorgedragen, en kwam daarbij tot dezelfde slotsom als de heer Wintgens, nl. dat het bestaande de voorkeur verdiende boven het voorgedragene. In de laatste plaats keurde de spreker af het getal hoven, dat bepaald was. De hoven moesten alle worden behouden of systematisch ingekrompen tot drie, gelijk de Regering zelve had erkend, en dat men nu niet vijf mogt aannemen alleen omdat ons Land nog niet onderling door spoorwegen was verbonden. Dit te minder, daar nu wel degelijk uitzigt bestond op het bezit, binnen 10 jaren, van een behoorlijk spoorwegnet.

De heer *van Eck* behandelde de vraag: of de voordragt voldeed aan de eischen van goed, goedkoop en snel regt? Het antwoord was volmondig ontkennend; maar deze wet kon dat regt ook niet leveren. Men moest hebben eene nieuwe wet op 't hooger onderwijs, ten einde goede regters te krijgen; eene herziening van de wetten op zegel en registratie, om goedkoop regt te erlangen; eene herziening van de burgerlijke procedure, om goed regt te ontvangen. Indien dus deze wet niet alles zou verbeteren, moest spreker ook erkennen dat zij niet gaf al hetgeen zij geven kon; maar dat was niet de schuld van de Regering, maar wel van de Kamer, die beslist had dat de Hooge Raad niet zou zijn hof van appèl. Daardoor is de verpligting blijven bestaan voor drie instantiën. De wet moest dus worden getoetst aan de vraag, of de voordragt voldeed aan 't geen zij in de omstandigheden geven kon. Hierop antwoordde de spreker toestemmend in 't algemeen. Zoo verwachtte hij van eene nadere wet eene behoorlijke indeeling van het regtsgebied met bepaling van het regterlijk personeel, en eene allezins behoorlijke bezoldiging der regterlijke ambtenaren. Het hooger beroep in burgerlijke zaken vond in hem, als in het algemeen bij ieder, ondersteuning; en hij juichte toe dat voor dat hooger beroep hoogere regtscollegiën werden aangenomen; immers het mutueel appèl zou bij de burgers geen vertrouwen wekken. Het stelsel van zamentrekking der hoven werd door den spreker verdedigd, op grond dat het noch kostbaarder was, noch moeijelijker; terwijl het stelsel van cassatie met bevoegdheid tot uitspraak ten principale volgens hem was het meest rationele. De uitbreiding van de regtsmagt der kantonregters zou eischen personen van zekeren leeftijd en van eene uitgestrekte kennis van zaken; de bepaalde tractementen stemden echter niet overeen met deze eischen, en spreker hoopte dat de Regering niet zou aarzelen bij eene nadere wet eene billijke tractements-verhooging voor te dragen. In het geven van het middel van cassatie tegen de vonnissen der kantonregters vond hij ook eene groote verbetering, als makende in dat opzigt de Grondwet tot eene waarheid; terwijl het appèl in strafzaken in hem een warmen voorstander vond; tegen de jury was hij zeer gestemd, en hij hoopte dat de Natie nog lang niet rijp mogt zijn om die instelling in praktijk te brengen. Hij was tegen eene regtspraak, die aan eene jury de beslissing gaf over feiten en de drijfveren van feiten. Eindelijk verdedigde hij het stelsel der voordragt, om bepaalde ambtenaren van het O. Ministerie aan te stellen bij de kantongeregten; en besloot met het betoog, dat de nieuwe organisatie *werkelijk* goedkooper zijn zou dan de bestaande.

De heer *Elout*, die het woord gevraagd had, zag er van af, na hetgeen op zoo uitmuntende wijs zoo voor als tegen de wet was aangevoerd, ten einde den Minister tot het beantwoorden in de gelegenheid te stellen.

De heer *Cool* behandelde 1°, de wijze van benoeming der regterlijke ambtenaren, wat betreft de arrond.-regtbanken, en 2°, de bepaling der bezoldiging. Spreker keurde af de afschaffing der voordragten, omdat de Minister nu nog minder dan ooit in staat zou zijn te oordeelen wie de bekwaamste was, en betoogde dat de karige bezoldiging het gevolg zou hebben, dat alleen wèlgestelden, niet altijd de bekwaamsten, de regterlijke betrekking zouden kunnen aanvaarden.

Niemand meer het woord vragende is het woord aan den heer *Minister van Justitie*, maar wegens het ver gevorderde uur wordt de verdere beraadslaging uitgesteld tot morgen ochtend ten elf ure.

De heer *Meylink* bragt daarna, namens de Commissie voor de petitiën, verslag uit over onderscheidene bij de Kamer ingekomen verzoekschriften. Onder anderen over eene petitie van een muziekgezelschap te Middelburg met betrekking tot de vraag, of de patentwet dat muziekgezelschap al of niet patentpligtig maakte? De Regering had die vraag toestemmend beantwoord, en nu stelde de Commissie voor, om de petitie te verzenden aan den Minister van Finantiën, met verzoek om inlichting, op welke gronden de administratie de patentwet toepasselijk acht op het bedoelde muziekgezelschap. — Deze conclusie werd ondersteund door den heer *van Eck*, die in de wijze, waarop de administratie ten deze te werk was gegaan, een middel zag tot productiefmaking der belastingen, dat afkeuring verdiende. De Kamer besloot, zonder hoofdelijke stemming, het adres te verzenden aan den heer Minister van Finantiën.

In verband met eene andere petitie, waarover rapport werd uitgebragt door den heer *Mijer*, drukte de heer *Cool* den wensch uit, dat aan de broodfabrieken, die tot het bakken van 't brood steenkolen gebruiken, vrijdom van accijns voor die kolen verleend werd.

De Vergadering werd daarna verdaagd tot morgen ochtend ten 11 ure.

Wijziging der Wet op de Brievenposterij.

Het aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal aangeboden wetsontwerp tot nadere wijziging van sommige bepalingen der wet van 12 april 1850 (Staatsblad n.° 15), houdende vaststelling van het brievenport en regeling van de aangelegenheden der brievenposterij, bevat vier artikelen van den volgenden inhoud: Art. 1. De artt. 2, 3, 4, 5 en 10 der wet van 12 april 1850 worden ingetrokken. — Art. 2. Art. 7 derzelfde wet wordt aldus gelezen: „Het briefport bedraagt vijf cents voor elken brief die 15 wigtjes of minder weegt. Het port voor brieven of pakketten, wegende meer dan 15 wigtjes, bedraagt:

boven	de	15	tot	en	met	50	wigtjes	2	malen
„	„	50	„	„	„	100	„	3	„
„	„	100	„	„	„	250	„	4	„
„	„	250	„	„	„	500	„	5	„
„	„	500	„	„	„	750	„	6	„
„	„	750	„	„	„	1000	„	7	„

en zoo vervolgens over elke 250 wigtjes of breuk van 250 daarenboven, éénmaal het port meer." — Art. 3. In de eerste zinsnede van art. 19 derzelfde wet wordt het woord 30 vervangen door 15. In de derde zinsnede van hetzelfde art. wordt in plaats van 5 cents gelezen 2½ cent. In de vierde zinsnede van hetzelfde art. 10 cents in plaats van 20 cents. — Art. 4. Deze wet komt in werking op den 1 september 1861.

Bij de Memorie van Toelichting stelt de Regering op den voorgrond, dat, naar hare meening, de voorgeschreven herziening, bepaald bij art. 12 der wet van 5 julij 1855 (Staatsblad n.° 61), van de wet op de brievenposterij van 12 april 1850 zich ditmaal kan bepalen tot het op nieuw in overweging nemen van die gedeelten der postwet, waarbij de hoegrootheid der briefport wordt vastgesteld. Trouwens de resultaten dezer wet, die nu de proef eener tienjarige ondervinding heeft doorgestaan, zijn in alle opzigten bevredigend, en er zijn sedert de laatste herziening geene punten aan het licht gekomen, behalve het evengenoemde, waarvan eene nadere regeling bij de wet vereischt wordt. De verbeteringen in de dienst, waarvan de noodzakelijkheid zich van tijd tot tijd doet gevoelen en waarmede men niet stilstaat, zoo als blijkt uit de jaarlijks bij de indiening der Staatsbegrooting gegeven inlichtingen, kunnen langs den administrativen weg worden daargesteld.

PROVINCIALE STATEN
van
ZUIDHOLLAND.

Zitting van donderdag 8 November.

In de zitting van heden is:

1°, met algemeene stemmen *aangenomen* het door Gedeputeerde Staten van Zuidholland en Utrecht vastgesteld ontwerp-besluit tot afscheiding van eenige gronden van den polder Nieuwkoop en Noorden.

2°, zijn met 65 tegen 1 stem *goedgekeurd* negen ontwerpen van bijzondere polderreglementen, zijnde het reglement voor den polder Berg-Ambacht aangehouden.

3°, met 60 tegen 2 stemmen *goedgekeurd* de bijzondere reglementen voor: *a*, den Zuid- en Noordeinderpolder; *b*, drooggemaakten polder aan de westzijde te Aarlanderveen, en *c*, Kortetekerpolder (gemeente Aarlanderveen), zijnde in het reglement voor den Zuid- en Noordeinderpolder het tractement van den voorzitter tot *f* 75 verhoogd.

Van de daartoe benoemde commissien zijn ontvangen de rapporten op de missives van Gedeputeerde Staten:

1°. Betreffende het ontwerp-tarief voor de heffing van sluis- en doorvaartregten aan de Mallegatsluis te Gouda, te rekenen met 1° januarij 1861.

2°. Omtrent het adres van de vereenigde vergadering van Delfland, om subsidie uit de provinciale fondsen, tot verbetering der zeeweringen achter Loosduinen, en

3°. Nopens het adres van Burgemeester en Wethouders der gemeente Oudewater, om eene provinciale subsidie ad *f* 2800, tot verbetering der kaaimuren binnen voormelde gemeente.

Daarna is, zonder beraadslaging of stemming, overeenkomstig de voorstellen van Gedeputeerde Staten, beslist:

1°. *Af te wijzen* het adres van het bestuur van den polder Nesse, om subsidie tot herstel der doorgebroken Goudschekade.

2°. Aan de Kamer van koophandel en fabrieken te 's Gravenhage en aan de wed. Sterkman c. s. te kennen te geven, dat de Provinciale Staten geene termen vinden, om tusschen beide te komen in de verbetering der bruggen tusschen 's Gravenhage en Delft, met verwijzing der adressanten naar de betrokken Gemeentebesturen.

3°. *Af te wijzen* het verzoek aan de Staten, van burgemeester en wethouders van Sluipwijk, om een renteloos voorschot van *f* 2000 uit de provinciale fondsen, tot aflossing van achterstallige armenschulden, en

4°. Mede *af te wijzen* het adres van W. J. Scheer c. s. om wijzigingen in het provinciaal reglement op de uitoefening der visscherij, voor zooveel betreft de grootte der mazen.

De Vergadering is hierna gescheiden tot morgen ochtend ten 12 ure.

Gedrukt en uitgegeven bij
G. en C. A. van Reyn,
te Rotterdam.

STATEN-GENERAAL.

Tweede Kamer der Staten-Generaal.

'S GRAVENHAGE, Zitting van Vrijdag, 9 November 1860.

Voortzetting der beraadslagingen over het

Ontwerp van Wet op de Nieuwe regterlijke inrigting.

Aan het woord is de MINISTER VAN JUSTITIE. Z. Exc. heeft zich bij het in aanmerking nemen van het tijdstip dezer discussie, en der werkzaamheden die den anderen tak der wetgevende magt wachten, afgevraagd, welk terrein hij zich bij de algemeene beraadslagingen zal moeten afbakenen, en hij is tot het besluit gekomen dat dit terrein zich niet zal hebben uit te breiden tot de punten die tot een of ander artikel der voordragt betrekking hebben. Hij heeft daarbij vooral gedacht aan het hooggewigtige punt: de Organisatie van de strafregtspleging in criminele en correctionele zaken. Maar dat stelsel is geheel geconcentreerd in art. 59 der voordragt, en dat is vooral het terrein waarop de strijd zal moeten gestreden worden. De Minister ontkent niet dat voor hem art. 59 de levensvraag van dit ontwerp uitmaakt. Als hij dus onder voorbehoud van eene latere, meer grondige discussie, nu reeds een enkel woord over de strafregtspleging wil in het midden brengen, dan zal het zijn voor zoo ver betreft er hier verband met de burgerlijke regtspleging bestaat. Hij verzoekt dus verschooning als hij de beantwoording nopens de laatste zal verschuiven. Hij zal zich ook onthouden zoodanige punten te behandelen die mede bij onderscheidene artikelen hunne oplossing vinden, als daar zijn: de instelling van het Openbaar Ministerie, de toekenning van wachtgelden aan uitvallende regterlijke ambtenaren, de voordragten van benoemingen, de schadeloosstellingen, de maatstaf van appèllabiliteit in burgerlijke zaken, alle punten die gevoegelijk bij de speciale artikelen ter sprake kunnen komen. De Minister plaatst zich dus bij deze algemeene discussie op dit terrein om te regtvaardigen het algemeen karakter der burgerlijke regtspleging op dit oogenblik. Op dat terrein ontmoet hij al dadelijk de dilatoire exceptie van den afgevaardigde uit Groningen, den heer Wichers, dat de tijd om de Regterlijke Organisatie tot stand te brengen, nog niet zou gekomen zijn. De Minister herinnert zich hoe bij de behandeling der voordragt nopens de Regterlijke Organisatie van den heer van Rosenthal, een der leden den raad heeft gegeven om de bepaling tot het maken van de Regt. Org. uit het 5de additioneel artikel der Grondwet te ligten en niet meer aan de Organisatie te denken. Sedert zijn 8 jaren verloopen. De vraag is dus: is nog toepasselijk de exceptie van ontijdigheid? Ik geloof het niet, zegt de Minister. Ik geloof dat de vrucht rijp is en ik geloof tevens dat het votum van 27 Mei jl. de zaak tot vrij ver gevorderden staat gebragt heeft. Maar rijp of onrijp, wij hebben voor ons het 5de additioneel artikel der Grondwet, waaruit nog niet geligt is de bepaling, dat er eene nieuwe Regterlijke Organisatie tot stand moet worden gebragt.

Er is dus hier een *gebod*, en aan dat grondwettig voorschrift moet worden voldaan. Maar ook al bestond dat gebod niet, dan zijn er andere redenen en eischen, die tot voltooijing dringen. Gisteren nog heeft de heer Heemskerk herinnerd, dat er dringend hervorming in de strafregtspleging noodig is, en daartoe kan men niet geraken zonder eene herziening van de regterlijke organisatie. De strafvordering moet vereenvoudigd worden en er moeten op dat gebied meerdere waarborgen worden verleend, door versterking aan te brengen aan den eenen kant en door het illusoire van andere waarborgen weg te nemen.

Ook de *strafwetgeving* staat in een naauw verband met de Regterlijke Organisatie, want er is eene enge betrekking tusschen de competentie en de toepassing van de straf. — Eindelijk ook de burgerlijke regtsvordering komt hier in aanmerking. Het is waar, men kan nevens de tegenwoordige Regterlijke Organisatie de burgerlijke regtsvordering herzien, maar de Regterlijke Organisatie *moet* toch ook herzien worden, en waarom zal men dan de Regterl. Organis. *daarna* en niet *vooraf* herzien? Sommigen wilden hier uitstel, maar zou dat niet worden afstel? Wil men de burgerlijke regtsvordering herzien, die stabiliteit, waaromtrent wenschen zijn uitgedrukt, zal onmogelijk kunnen bestaan, zonder eene herziening van de Regterlijke Organisatie. Een der geachte Sprekers, de heer van Asch van Wyck, had nog een anderen grond van uitstel. Ik had in de Memorie van Toelichting, zegt de Minister, de mogelijkheid aangenomen, dat, als het spoorwegnet zou zijn uitgebreid, het getal Hoven op een minder getal zou kunnen worden gebragt. Nu zeide diezelfde spr., dat over 10 jaren het spoorwegnet wel gereed zou zijn, en hij trok er de conclusie uit: wachten wij tot over tien jaren met de Regterlijke Organisatie. Waarom nu de hand te slaan aan de Organisatie, daar men er anders later welligt weder op zou moeten terugkomen. De Minister ontkent vooreerst, dat het minder getal Hoven op zich zelf zou zijn de hand slaan aan de Regterlijke Organisatie. en hij ontkent ook in bedoelde Memorie gezegd te hebben, dat die vermindering *moet* plaats hebben; maar hij heeft gezegd, dat hij niet nog 10 jaren wachten wil met alle verbeteringen, die het uitvloeisel van de Regterlijke Organisatie zullen moeten zijn. Maar bovendien, en de Minister komt hierop terug, het 5de additioneel artikel der Grondwet behelst een gebod. En hoe moet hieraan voldaan worden? De beantwoording van die vraag moet z. i. gezocht worden in de wording van die bepaling en in de geschiedenis van de wording dier bepaling.

De wording. Moet de nieuwe regterlijke inrigting iets geheel nieuws, iets geheel anders zijn? breken met het bestaande, zooals de heer Wintgens heeft verlangd? Bevat het 5de add. art. eene onvoorwaardelijke afkeuring van het bestaande? Dat kan de minister niet toegeven. De ondervinding had geleerd, dat de regterlijke organisatie gebreken had, wier herstel beproefd is, maar welke pogingen zijn afgestuit op bezwaren aan de Grondwet zelve ontleend. Er bestonden ook, het is waar, klagten over de procesorde; dit is hij eens, maar men moet wel afscheiden de gebreken van de proces-orde en die in de inrigting van het regtswezen zelve.

En wat de laatste betreft, de voorname klagt al van ouds is de overdreven uitbreiding van het getal hoven door de toekenning van een geregtshof aan *elke* provincie. Daarover werd, men weet het, een levendige strijd bij de beraadslaging over de bestaande wet gevoerd. Die wet werd aangenomen met eene meerderheid van slechts 4 stemmen. En welke was die strijd? Hij liep voornamelijk tusschen hen, die beweerden, dat elke provincie een hof moest hebben, en anderen, die meenden dat dit de grootste ongerijmdheid was en dat de Grondwet veeleer toeliet voor meer dan eene provincie een hof aan te nemen. Na de uitvaardiging van de wet heeft zich de strijd in beginsel meermalen hernieuwd en in den boezem der Tweede Kamer is altijd aangedrongen op vermindering van het getal hoven, een aandrang nu en dan zelfs gepaard met het denkbeeld der vereeniging van de provinciale hoven met de arrondissements-regtbanken in de hoofdplaatsen; maar hoe dit zij, op den voorgrond stond altijd *vermindering* van het getal der provinciale hoven.

De poging in 1843 beproefd om aan dien wensch te gemoet te komen, stuitte af op art. 180 der Grondwet van 1815 en het beweren dat iedere provincie een Hof moest hebben. De strijd was echter op nieuw aangewakkerd en de aandrang op hervorming hield aan, maar met niet te voorzien beter gevolg. Eindelijk kwam de hervorming van de Grondwet in 1848. Men kende den aard der gebreken en de pogingen die schipbreuk geleden hadden. Zooveel is uit het toen verhandelde zeker, dat er nooit uit de geschiedenis van de Grondwetherziening is af te leiden, dat eene nieuwe Regt. Org. den grondslag moest hebben om met het bestaande te breken. De Minister betoogt dit uit de vergelijking van de artt. 162 en 163, maar ook van het vroeger art. 182 der Grondwet van 1840, dat behelst: "De civiele justitie wordt uitgeoefend door de *provinciale* geregtshoven en civiele regtbanken." Gaat de Minister de geschiedenis der Grondwetherziening op dit punt na, dan vindt hij daarin de strekking om het provinciaal karakter der Hoven te doen vervallen, maar geene strekking om eene geheel *nieuwe* inrigting tot stand te brengen. Integendeel: men wilde *behoud* van het bestaande met wegneming van hetgeen verbetering in den weg stond. Aan den Grondwetgever kan men nimmer de bedoeling van den heer Wintgens ontkennen, om met het bestaande geheel te breken of ook veroordeeling van deze voordragt betrekkelijk de burgerlijke regtspleging, op grond dat die niet nieuw is.

Maar bovendien het add. art. 5 heeft ook *gewerkt*, al heeft het nog niets *uit*gewerkt. Aan het gebod *is* gevolg gegeven en wel in den zin van hen die de noodzakelijkheid eener geheel nieuwe regterlijke inrigting daarin lazen.

Men heeft eerst gehad de schets van eene Regt. Org. in het bekende Bezuinigings-verslag van 1848, waarin voorgedragen werd afschaffing der Hoven en appèl bij den Hoogen Raad, waarvan de bezuiniging op *f* 320,000 geschat werd, en suppressie van 13 regtbanken.

Toen heeft de Minister Donker Curtius zelf een ontwerp van Reg. Org. voorgedragen, en wat was daarbij het resultaat der bezuiniging? *f* 34,000. *Ergo*, als de schets het doel had van bezuiniging, dan is het gebleken dat men zich daarin bedrogen had.

En komen wij nu tot de ontwerpen van de Ministers Donker Curtius, van der Brugghen en Boot: de twee eerste zijn niet aan de openbare discussie gekomen, en dus kan men over het lot dat hen wachtte niet oordeelen, maar de Minister wil toch herinneren, dat daarbij de Hoven werden vervangen door het civiel appèl bij den Hoogen Raad, en nu durft hij gerust verklaren, dat die beginselen de meerderheid niet zouden hebben erlangd, vooral omdat het stelsel van cassatie daarbij als spil was aangenomen. Nu komt het ontwerp van den heer Boot; dat gaf zuiver terug de schets van Bezuiniging van 1848. Aan den Hoogen Raad was opgedragen het civiel appèl, thans bij de Hoven berustende. De uitslag der stemming over dat beginsel is bekend. Den 27sten Mei des vorigen jaars werd met 51 tegen 22 stemmen verworpen het artikel dat het hooger beroep bij den Hoogen Raad opdroeg. — De heer van Goltstein heeft gevraagd: wat heeft dat votum beslist? Ik moet erkennen, zegt de Minister, dat ik niet vat hoe die vraag kan gedaan worden. Er is onbetwistbaar beslist dat de Hooge Raad *niet* zal zijn Hof van appèl, maar gedeeltelijk Hof van Cassatie.

Dit alles meent de Minister dat pleit voor het *behoud* van het *bestaande*, alteos in zijn hoofdkarakter voor hetgeen betreft de burgerlijke regtspleging.

Ik heb mij geplaatst, zegt hij, op het standpunt van het votum van 27 Mei, en welke was de *portée* van dat votum? Die zal toch iets meer dan eene voorbijgaande uiting van eene opinie geweest zijn. De Kamer heeft tien jaren lang getobd en gewoegd, juist over de beslissing van dat vraagstuk; telkens heerschte er onzekerheid. En nu is eene solutie verkregen na tienjarige schriftelijke gedachtenwisseling en na eene ampele discussie. Dienvolgens mag men wel zeggen, dat dit votum eene grootere *portée* moet hebben dan de heer Goltstein daaraan schijnt toe te kennen. Het *moreel gezag* van dat votum is dan ook gevoeld door den Minister, zijn milde voorganger, want bij de beraadslaging over de begrooting heeft hij verklaard, dat de kwestie nu voor goed beslist was. Dat moreel gezag is ook erkend door menigeen, die in de minderheid was. Hij, Minister, heeft uit volle overtuiging tot dat votum medegewerkt, en zou nimmer van zijne tegenwoordige plaats eene wet verdedigen, die dat votum verzaakte, of als lid eene wet aannemen, tegen dat votum gerigt. Hij vertrouwt ook, dat de Kamer dat votum der meerderheid zal gestand doen. Als hij daarbij let op den strijd, over dat votum gevoerd, dan vertoonen zich twee elementen: 1°. om den Hoogen Raad uitsluitend te doen zijn Hof van Cassatie, of Hof van Appèl, voor zoover thans de appèllen bij de Hoven zijn. Dit zijn de twee hoofdelementen van den strijd sedert 1850, en men behoeft de ontwerpen van de heeren Donker Curtius, van der Brugghen en Boot slechts tegenover die van de heeren Rosenthal en Strens te plaatsen, om aan te toonen, dat dit werkelijk het strijdpunt was.

De Minister heeft bij dit punt lang stilgestaan, omdat er een uitgangspunt moet zijn, en dan gelooft hij, dat nooit een vraagpunt van stellig regt zoo evident is uitgemaakt als dat van 27 Mei. Nooit zou na den heer Boot een Minister van Justitie zijn opgetreden met een ontwerp in strijd met dat votum. Moet dat uitgangspunt nu nog geregtvaardigd worden? De Minister zou daartoe in herhaling moeten treden van zijne rede tegen het vorige ontwerp; maar hij zal toch een enkel woord in het midden brengen over de cassatie, in verband met hetgeen de heer van Goltstein deswege heeft opgemerkt.

Hij zal niet twisten over den zin van art. 162 der Grondwet; hij herinnert zich hetgeen deswege vooral bij de laatste discussie ook door den heer Thorbecke is gezegd. — De heer van Goltstein heeft opgemerkt, dat de cassatie wel past in een groot land, als Frankrijk; maar niet past in een land als het onze. — Die stelling acht de Minister onhoudbaar; als het doel der cassatie is juiste uitlegging en eenvormige toepassing van de wet, en het geven van een waarborg voor regtszekerheid, dan vraagt hij of die behoefte niet evenzeer voor een *klein* als voor een *groot* land bestaat? En ziet men dan niet, dat in België, de Rijnprovinciën, in Rijn-Hessen, in Rijn-Beijeren, bij eene nagenoeg gelijke bevolking als de onze, het regtsmiddel van cassatie bestaat? De Minister kan, voor het overige, niet genoeg herhalen, dat zij, die tegen dat middel zijn, vergeten, dat het onmogelijk is, met het oog op art. 162 der Grondwet, het middel van cassatie te verhinderen.

Nu zegt men wel, uwe cassatie is eene verminkte cassatie; maar op welke gronden zegt men dat? Omdat *a.* de Hooge Raad ten principale *kan* beslissen, *b.* omdat de Hooge Raad kan casseren wegens schending of verkeerde toepassing van het *regt*; *c.* omdat de cassatie wordt uitgebreid tot alle vonnissen van den Kantonregter.

Wat *a.* en *b.* betreft, die punten behooren eigenlijk tot de artt. 82 en 84 van het ontwerp, maar de minister zal deswege toch kortelijk zeggen, ad *a.*, dat zijn voorstel niet geheel strookt met zijne vroegere meening, omtrent het zuiver cassatie-stelsel, maar dat hij hiertoe is gekomen tot bevordering van het gemeen overleg en bij nadere overweging dat de bezwaren tegen zijn primitief voorstel grooter waren dan de voordeelen. Het appèl is eene waardering van het feit, de cassatie de waardering van het regt; en de heer Strens heeft zelf bewezen, dat de regtspraak ten principale niet in strijd is met het middel van cassatie, want in het ontwerp van dien heer was het ook opgenomen. Ad *b.* zegt men, uwe cassatie is geene cassatie, want zij kan ook geschieden wegens schending of verkeerde toepassing van het *regt*; en niet alléén wegens schending der *wet*. De minister moet doen opmerken, dat de jurisprudentie varieert op dat punt, in het eene geval, dat over de schennis der regtsbeginselen cassatie mogelijk is, ook al is geen bepaald artikel der wet aangewezen, in andere gevallen is zij eene tegenovergestelde leer toegedaan, zooals te vinden is bij Tydeman, in het geschrift *het middel van cassatie.* Die onzekerheid moet ophouden; maar dit kan niet, door alleen cassatie toe te laten, wegens schending of verkeerde toepassing van de *wet*, en niet in het keurslijf der letter van de geschreven wet. Dat is ook niet het geval in het Fransche cassatie-stelsel.

De geschillen over onzekerheid van het *regt* moeten, in het belang van de justitiabelen, afgesneden worden; anders is alleen regt, wat in de Nederlandsche wet geschreven staat, en dan kan het vreemde, het gewoonte-, het koloniaal regt nooit onderworpen zijn aan cassatie en dus nooit die regtszekerheid worden verkregen, die zoo zeer noodig is. De opdragt is niet in strijd met art 162 Grwt., wier eerste alinea zegt: "De hooge raad "heeft het toezigt op den geregelden loop en de afdoening van regtsge- "dingen, alsmede op het nakomen der *wetten* bij alle regterlijke collegien" enz. Daar staat dus *wetten;* hij, minister, vat dit op in den zin van "iederen verbindbaren regel."

c. En het derde bezwaar tegen zijne voorgestelde cassatie was de uitbreiding van de cassatie ook voor de vonnissen der kantonregters. 's Ministers antwoord daarop is, dat de Grondwet wil dat ALLE regterlijke uitspraken staan onder het toezigt van den hoogen raad.

Na deze drie punten behandeld te hebben, komt de Minister tot het verlangen naar de *afschaffing van het civiel appèl.* Zoover hij weet, is dit in geen land beproefd. Hij weet wel, dat ROYER COLLARD dit uit een philosophisch oogpunt aangeraden heeft, en dat er in den Franschen revolutionnairen tijd wel aandrang daartoe bestaan heeft, maar er is nooit een besluit tot afschaffing van dat appèl genomen. Integendeel, men heeft het behouden, als een noodige waarborg. Ook bij de omwenteling van 1848 hebben eenige *novateurs* de kwestie op nieuw ter sprake gebragt, maar nooit is het gebouw der Fransche organisatie geschokt tot in die grondvesten. Waar zou het ook heen, indien het civiele appèl afgeschaft en alle herstel van dwaling met opzigt tot de *feiten* onmogelijk gemaakt wierd? Dat heeft de heer Wintgens ook gevoeld en als palliatief gewild het rekwest civiel, dat tot dusverre alléén bij tastbare dwaling, door opzettelijke misleiding van den regter door partijen is te baat genomen. — Het denkbeeld van den heer van Veen was, het appèl te behouden, maar het aan de regtbanken op te dragen. Ja, dit ware goed, indien het alleen om vereenvoudiging te doen ware; maar het is in strijd met de hoofdgedachte van appèl, die is, dat de zaak moet worden opgedragen aan den regter hooger in rang, dan die het vonnis *a quo* gewezen heeft; anders verzwakt men het gezag van het appèl.

De slotsom van des Ministers redenering is dus, dat noch de afschaffing van het civiel appèl, noch de opdragt daarvan aan eene regtbank van gelijken rang ooit ingang zal vinden, als men een goed georganiseerd regtswezen erlangt.

Thans is de Minister genaderd tot het vraagstuk van de *vermindering der Hoven.* — Hij weet wat een Minister te wachten heeft, die het voorstel van zulk eene vermindering doet. Hij weet, dat de dilatoire exceptie van ontijdigheid een peremptoire wordt. Maar hij heeft zich daarom niet laten terughouden, en zal nu eenige der geopperde bezwaren daartegen opnemen.

Men heeft gezegd, dat dit voorstel geene bezuiniging zoude aanbrengen. De Minister gedraagt zich hieromtrent aan hetgeen de heer de Raadt heeft bijgebragt, en die de uitkomsten der bezuiniging van vroegere voordragten en de tegenwoordige heeft vergeleken. Er is natuurlijk bezuiniging na aftrek van de wachtgelden voor de uitvallende ambtenaren, maar, zegt men, die bezuiniging wordt opgewogen door nieuwe elementen, door verhooging van traktementen, door uitbreiding van regtbanken, verhooging der bezoldiging van de Kantonregters, door afschaffing van de emolumenten der ambtenaren van het Openbaar Ministerie bij de Kantonregters, door de aanstelling van vice-presidenten bij de regtbanken. Maar is men het eens, dat dit alles nuttig is, dan vervalt de bewering, dat er niet bezuinigd wordt, want dan komt het oirbare van een en ander het eerst in aanmerking. De Minister is echter overtuigd, dat er zeer aanmerkelijke bezuiniging zal voortvloeijen uit de vereenvoudiging van de strafregtspleging. De afschaffing bijv. der emolumenten van de Kantonregters, ad *f* 56,009 in het voordeel van de justitiabelen, zal wel *meer* bedragen, daar het gemelde cijfer steunt op de opgaven van de Kantonregters voor het pensioenfonds, dat niet als naauwkeurig kan worden beschouwd.

Al verder zegt men, dat de afschaffing van Hoven nadeelig zal werken voor de justitiabelen. — De Minister geeft toe, dat de nabijheid van den regter groot voordeel oplevert, maar die gulden regel kan niet in het absolute in toepassing worden gebragt. En wat het voordeel betreft der nabijheid van den verdediger enz. voor den justitiabele, dat is ja ook een vereischte, maar meer in eersten aanleg dan in appèl. De heer van der Veen had gewezen op de zeden en gewoonten, als argument om de Provinciale Hoven alle te behouden, maar men had dat argument niet verwacht bij de omstandigheid, dat wij bezitten eenheid van wetgeving. Bovendien heeft men in Frankrijk 27 Hoven voor 36 millioen inwoners; het regtsgebied der Hoven is dáár dus oneindig grooter dan volgens dit ontwerp. — In België heeft men 3 Hoven, bij 4½ millioen inwoners; in de Rijnprovinciën 1 Hof van appèl, bij 2,700,000 inwoners. Dus, bij die feiten, moet de Minister het argument, dat wij *elf* Hoven moeten hebben, beschouwen als eene peremptoire exceptie tegen de uitvoering van het 5de add. artikel der Grondwet.

De Heer Wintgens vond vijf Hoven te veel. Ik erken, zegt de Minister, twee of drie Hoven achtte ik voldoende in burgerlijke zaken, maar, vooral met het oog op de strafregtspleging, vijf. Anders te bepalen zou voor alsnog ongerief voor de justitiabelen voortbrengen. Wat de heer Wintgens wil, aan de regters te geven gestadig en dagelijks werk, is eene onmogelijkheid. De regter kan geen werk zoeken; hij moet regt spreken als hem dit gevraagd wordt; anders zou men het geheele regtswezen moeten concentreren in eenige weinige collegien. De Minister geeft toe, dat de klagten over sinecures niet geheel ongegrond zijn; daaraan moet te gemoet gekomen worden, maar nooit in den zin van den heer Wintgens, om te zorgen, dat de regters dagelijks en gestadig werk hebben, gesteld al dat dit mogelijk ware.

De Minister meent tot dus ver de instelling van den Hoogen Raad als Hof van Cassatie en de Hoven van appèl, — zijnde de twee hoofdbestanddeelen dezer voordragt, — genoegzaam te hebben geregtvaardigd.

Over het noodzakelijke der Arrondissements-regtbanken en kantongeregten bestaat geen strijd, dan alleen wat aangaat de competentie en de appèllabiliteit. Over de grenzen daarvan zal de Minister spreken bij art. 56, dat is, de sedes materiae. Alleen wat aangaat het karakter der arrondissements-regtbanken, in verband tot het bestaande, zal hij eenige opmerkingen van de heeren Wintgens en v. Asch v. Wijck opnemen. — Zoo heeft men gezegd: de arrondissements-regtbank is niet de gewone regter, maar wel de kantonregter, die veel meer zaken behandelt, en dat zal nog verergeren bij de uitbreiding van diens competentie. — De Minister antwoordt, dat het criterium der competentie niet ligt in de grens, waar de competentie ophoudt, maar daarin, dat hij wel heeft een minimum, maar geen maximum van competentie. Dat criterium hangt niet af van het aantal der geschillen, aan zijne kennisneming onderworpen; de groote vraag blijft alleen: welk is de beste maatstaf?

De Minister komt nu tot de competentie der kantongeregten in burgerlijke zaken, doch verzoekt verlof om daarmede na de SCHORSING aan te vangen.

Na deze zet de Minister zijne uitvoerige rede voort met de opmerking, dat de competentie der kantonregters eigenlijk aan de orde is bij de artikelen van dit ontwerp en het amendement des Heeren Heemskerk. Maar hij wil toch bij deze algemeene discussie kortelijk zijne gedachte deswege mededeelen. En dan vraagt hij: Wat wil men van den Kantonregter maken? De heer Wintgens een *conciliator*, een *pacis praeses*, hem opdragen voluntaire jurisdictie, maar toch ook contentieuse jurisdictie. De Minister moet opmerken, dat, als men van den kantonregter uitsluitend een conciliateur, een vredestichter wil maken, men hem dan geene regtsmagt moet toekennen. En dat zal men toch niet willen noch kunnen. Maar bovendien de mogelijkheid van conciliatie is voor hem niet uitgesloten. Art. 19 Burg. Regtsv. laat die toe. Dit ontwerp stelt ook geen beletsel tegen bevrediging door middel van den kantonregter. — Wat de uitbreiding van de competentie betreft, in de Rijnprovincien is die competentie uitgebreid; in Sardinië zelfs tot reëele personele, mobiliaire en inmobiliaire actien tot 1000 livres (*f* 500). En hij zal er bijvoegen dat dáár de vrederegter is jurist en onafzetbaar. In Rijnbeijeren is de competentie ook uitgebreid. Vooral ook in Frankrijk, de bakermat der vrederegters, is de uitbreiding van hunne competentie aan de orde in de departementale raden. En wat is de reden? Zeer zeker de noodzakelijkheid voor de justitiabelen om in kortere nabijheid bij hunnen regter te zijn. Korter dan bij den kantonregter is onmogelijk. En daarom behoort z. i., aldaar behandeld te worden hetgeen volgt:

1°. Die zaken, wier waarde niet duldt de kosten onafscheidelijk van eene beregting door den gewonen regter; 2°. die zaken, waardoor de regtzoekenden alleen hulp erlangen wanneer zij die spoedig bekomen; en 3°. die zaken, waarvoor locale kennis noodig is en waardoor alleen ook gemakkelijk en spoedig regt kan worden verkregen. Er zijn dan ook actien wier aard niet alleen de beregting door den kantonregter wenschelijk doet zijn, maar die als van zelve aanwijst. Over de tweede en derde categorie behoeft hij niet te spreken, en daarbij springt het doelmatige van eene beregting door den kantonregter in het oog, maar de groote moeijelijkheid ligt in de eerste categorie. En waarom nu die grens van *f* 300 aangenomen? De reden is niet gemakkelijk te vinden. Naar het den Minister voorkomt, ligt de reden hierin: dat kleine schuldvorderingen van weinige honderde guldens, gebragt voor een meer kostbaren regter, gelijk staan met het stelsel van regtsweigering. Zoodanig stelsel kan alleen zijn het Eldorado voor onwillige debiteuren. Daarin is het motief voor de uitbrei-

[illegible] behoort ten volle op de hoogte te zijn van zijn werkkring, en de Minister noemt de dikwerf herhaalde bewering onjuist, alsof het zoo moeijelijk zoude zijn zoodanige kantonregters te erlangen. Hij gelooft dat ook hier willen *kunnen* is, hij gelooft dat als men goed zoekt, men die kantonregters vinden zal. Bij hem is het dan ook steeds een ontwerp van den meesten ernst om bij de herbenoemingen der kantonregters te letten alleen op hen, die betrekkelijke waarborgen — want absolute zijn niet te verkrijgen, — geven dat zij voor het regterlijk ambt geschikt zijn. Tot kantonregters behooren te worden opgeleid bekwame jongelingen, die aan de akademie hunne studiën met vrucht hebben volbragt en van wie men de waarborgen heeft dat het hun niet ontbreekt aan genoegzame regtskennis. Het is des Ministers streven dan ook, zoodanige jongelingen eerst te benoemen tot griffiers bij de kantongeregten, omdat wanneer hunne regtskennis zich zal hebben uitgebreid en de ondervinding zich daaraan zal hebben gepaard, zij de waarborgen zullen bezitten van de vereischte geschiktheid. Er is ook gesproken over de vertegenwoordiging bij de kantongeregten. De Minister geeft toe dat ten dien aanzien groote gebreken bestaan, maar dit moet eigenaardig meer een punt uitmaken bij de herziening der burgerlijke regtsvordering en voor het tegenwoordige kan hij daarover het stilzwijgen bewaren.

[illegible] schijnt niet overbodig, het is thans niet voor het eerst dat die uitbreiding werdt verlangd. Reeds van 1850 af is de rigting zigtbaar om de competentie van den kantonregter uit te breiden. En dit is te opmerkelijker, omdat, niettegenstaande het herhaald onderzoek der verschillende wetsontwerpen, nimmer ernstige oppositie tegen de uitbreiding van de magt des kantonregters is gerezen. Eene andere reden voor de grens van *f* 300 vindt de Minister in het verband waarin die waarde staat tot eene andere grens, namelijk die van het getuigenbewijs. Nu wil de Minister niet ontkennen dat er bezwaren bestaan tegen de uitbreiding van de regtsmagt des kantonregters, en hij ontkent evenmin dat sommige bezwaren niet van gewigt zijn ontbloot; maar het geldt hier, zoo als bij vele andere vragen: wat moet het zwaarste wegen? En geldt dan niet boven alles het belang van de justitiabelen, dat deze namelijk voor eene betrekkelijk geringe geldsom zich kunnen begeven naar den regter in hunne onmiddellijke nabijheid, voor wien zij met eene eenvoudige proces-vordering spoedig hun regt zullen erlangen. De Minister spreekt uit eigen ondervinding, en dan gelooft hij dat de grens van *f* 300 niet te hoog is gesteld, en dat de kosten van een proces over eene waarde van *f* 300 voor de Arrondissements-Regtbanken niet staan in evenredigheid tot de waarde van het geschil. En bij die verkregene ondervinding meent hij dat het belang der justitiabelen groot gewigt in de schaal legt. De Minister weet dat hem zal worden tegengeworpen dat er nog een andere weg bestaat om tot hetzelfde doel te geraken, namelijk de vereenvoudiging der procedure voor de regtbanken, maar de Minister heeft de overtuiging dat met de meest mogelijke vereenvoudiging het doel nooit zal worden bereikt, thans door de regtspraak van de kantonregters verkregen. De Minister herhaalt hij heeft alleen het belang der justitiabelen voor oogen, dat is bij hem hoofdzaak; maar wanneer hij nu in eene petitie in hoogklinkende woorden van deze uitbreiding der magt van den kantonregter ziet gewagen als van het bederf voor de praktijk, dan mag hij vragen of hier wel gedacht is aan het publiek belang en niet veeleer aan eigen belang is gehecht? Maar waarom, zal men vragen, niet liever dadelijk voor de regtbanken geprocedeerd? Zeker zouden er toch minder kosten aan verbonden zijn om zich dadelijk voor den regter in hooger beroep te begeven, dan zich eerst te wenden tot den kantonregter, en dan tot den regter van appèl. Doch deze bewering geldt alleen voor de minste zaken; in de meeste toch heeft geen appèl van het vonnis des kantonregters plaats. Dit wordt gestaafd door de statistiek, daar tegenwoordig, nu een maximum van *f* 200 is aangenomen, de appèllen van de vonnissen der kantonregters slechts 8½ pCt. bedragen. En nu zijn de kosten aan een proces voor den kantonregter verbonden, van zoo weinig gewigt, dat het inderdaad geen verschil uitmaakt of men zich tot de regtbanken wendt onmiddellijk dan wel of men vooraf de beslissing der kantonregters heeft ingeroepen. Doch een ander bezwaar: men heeft gewezen op de moeijelijkheid om een zoo groot aantal geschikte kantonregters te verkrijgen. Maar waarom zoo laag neder te zien op de kantonregters, alsof bijna alle onervaren en ongeschikt waren. Het mag waar zijn dat eene enkele maal een onjuridisch vonnis wordt gewezen door een jurist, gelijk de heer Wintgens aanmerkte, maar het gaat te ver, om uit die excepties gevolgtrekkingen te maken tot het geheel. De Minister ontkent niet dat er zijn kantonregters die niet al de vereischte waarborgen opleveren, maar hij ontkent dat dit ongunstig oordeel in het algemeen over de kantonregters geveld, is juist en bewezen. Het bewijs van het tegendeel vindt hij in het gering aantal appèllen van de vonnissen der kantonregters; daaruit blijkt dat merendeels in hunne uitspraken wordt berust. Een ander punt, de vermeerdering der traktementen. Het is waar dat door de afschaffing der emolumenten sommige titularissen een geringer bezoldiging zullen ontvangen dan die welke zij tot dusver genoten; het is even waar dat de bezoldiging van andere juist daardoor zal worden verhoogd; maar men moet niet op het tegenwoordige letten, men moet op de toekomst zien. Wanneer een kantonregter der 1ste klasse een traktement erlangt gelijk aan dat van een regter in de regtbank, dan meent hij dat dit genoegzaam is; wanneer een kantonregter der 4de of 5de klasse zal erlangen het traktement dat thans de kantonregter der 1ste klasse geniet, dan mag hij ook dit voldoende rekenen. De Minister weet, die inkomsten zijn niet overdadig, maar men moet ook niet vergeten dat een kantonregter van de 4de of 5de klasse door de uitbreiding der competentie zijn werkkring niet zoozeer zal zien vergrooten, als een kantonregter in de groote steden, daar het bekend en erkend is, dat de zaken betreffende meerdere geldswaarde, zich schier uitsluitend in de centrums der populatie vertoonen. Een spreker heeft de herziening van de traktementen der kantonregters afhankelijk willen stellen van de voorgenomen indeeling in arrondissementen en kantons. Over die indeeling zal de Minister straks zijne meening kenbaar maken, maar hij bepaalt zich thans tot de verklaring dat naar zijne overtuiging geene termen bestaan om zoodanige verhooging voor te dragen, doch dat evenwel de Kamer daarover anders zal kunnen oordeelen wanneer het amendement van den heer Heemskerk Az., daartoe strekkende, in behandeling zal zijn gekomen. Een ander punt betreft de onafzetbaarheid. Ook daarin acht de Minister een waarborg gelegen om in de toekomst bekwame kantonregters te erlangen; en wanneer door de afschaffing der emolumenten het standpunt der kantonregters materieel is verbeterd, zoo gelooft hij dat door eene algeheele gelijkstelling met den regter in de regtbanken ook zijne positie eene morele verbetering ondervindt. Hij wijst op het ongerief dat men in Frankrijk ondervindt, ten gevolge van min kundige vrederegters; hij beroept zich op het meermalen aangehaalde werk van den heer Bordeaux, welke schrijver scherp afkeurt dat het gewigtig ambt van kantonregter aan ontvangers, gewezen schoolmeesters, en voormalige klerken van [illegible] wel aan deurwaarders wordt toevertrouwd. Een kantonregter

Ten slotte behandelt de Minister nog enkele punten van algemeenen aard: 1°. de traktementen der regterlijke ambtenaren. Vele Sprekers achten deze traktementen te laag, met het oog op de tijdsomstandigheden. Doch indien dit waar is moet de Minister opmerken dat ditzelfde motief dan ook moet gelden voor alle andere ambtenaren, terwijl hij veeleer gelooft dat dit gezigtspunt in het algemeen bij regterlijke ambtenaren minder van toepassing is. Nu beweert men dat die traktementen veel te laag zijn om geschikte personen te verkrijgen. Indien onder noodige geschiktheid wordt verstaan de zoodanige van mannen van eene beduidende praktijk, die reeds met eene behoorlijke ervaring zijn toegerust, dan zou moeijelijk het cijfer zoo hoog kunnen worden opgevoerd om hen, hoe wenschelijk dit anders ook mogt zijn, het kantonregtersambt te doen aanvaarden. Maar bij de moeijelijkheid om zoodanige mannen, die jaren achtereen de balie hebben versierd, het kantonregtersambt te doen aannemen, is de Minister van oordeel dat goede regterlijke ambtenaren in de magistratuur zelve moeten worden aangekweekt. Men heeft ook gesproken van eene nieuwe regeling van het Hooger onderwijs als een waarborg voor meerdere geschiktheid der gegradueerden. De Minister gelooft de Kamer te kunnen verzekeren dat zijn ambtgenoot voor Binnenlandsche Zaken ernstige zorg koestert voor dit zoo gewigtig onderwerp. Maar eene wet op het hooger onderwijs kan niet met een tooverslag verkregen worden, en wat onder de voorgangers van den Minister niet is kunnen gelukken, kan van dezen Minister niet in een oogenblik worden verwacht. Het is waar, geschiktheid van regters hangt in de toekomst inzonderheid af van eene wet op het hooger onderwijs. Evenwel gelooft de Minister dat de studie aan onze hoogescholen nog niet zoo laag is gezonken, of de hoogleeraren, die hunnen pligt beseffen, wanneer zij meenen mogten dat gepromoveerden niet de noodige bekwaamheid bezitten, zouden daarvan doen blijken. Integendeel gelooft hij dat in den lateren tijd daarin beterschap is te bespeuren en examina en promotien met meerdere gestrengheid worden afgenomen. Eindelijk moet hij ook opmerken dat niets zal beletten de traktementen later te verhoogen, daar door deze wet niets wordt gepraejudicieerd.

2°. De nieuwe indeeling der arrondissementen en kantons. De Minister geeft volmondig toe, dat die indeeling in naauw verband staat met deze voordragt. Nogtans is hij van oordeel, dat die regeling thans niet behoort te geschieden, en de tijd daartoe nog niet is gekomen. Immers die regeling moet gebaseerd zijn op de werking der competentie en op de ondervinding. Indien de competentie en de appellabiliteit dezelfde bleven, zou hij niet aarzelen deze indeeling naast deze wet voor te stellen. Dit evenwel komt hem voor nu onmogelijk te zijn, omdat men vooraf de werking van het nieuwe beginsel moet gadeslaan.

3°. De herziening der burgerlijke regtsvordering en der strafvordering. Een der sprekers, de heer Heemskerk Az., heeft uit eene daartoe betrekkelijke zinsnede in de gewisselde stukken, meenen te moeten afleiden, dat het des Ministers voornemen was die wetboeken eerst partieel en daarna volledig te herzien. Die spr. heeft zich in de waardering dezer zinsnede vergist. Beide herzieningen acht de Minister dringend noodig, vooral de hervorming onzer strafvordering mag niet langer worden vertraagd. Hij geeft toe, de herziening der burgerlijke regtsvordering behoefde niet volstrekt op de nieuwe Regterlijke Organisatie te volgen, maar had ook gelijktijdig kunnen worden ingediend. Doch de Minister is daartoe niet overgegaan, omdat zoodanige herzieningen eerst bij den Raad van State zouden worden gebragt, en dan eerst bij de Kamer zouden komen die met werkzaamheden is overladen en die, ten minste deze ondervinding heeft de Minister vroeger als Lid der Kamer verkregen, niet zonder langdurige overweging eene belangrijke wet van beginselen tot stand brengt. Wat [illegible] is zeker dat de heer Heemskerk Az. [illegible] een lang uitstel in het vaststellen dezer wet die demoraliserende toestand nog verergeren. Daarom behoort de organisatie niet te wachten totdat de burgerlijke en strafvordering geheel zullen zijn herzien. Hij althans is geen voorstander van partiele herziening. Maar daarenboven de Kamer kan altijd beslissen of de invoering der Regterlijke Organisatie zal plaats hebben vóór de algeheele dan wel de partiele wijziging van andere wetboeken.

De Minister eindigt hier zijne rede [illegible] Hij dankt voor de onverdeelde aandacht waarmede zijne rede is gevolgd, al mogt hij van die aandacht welligt misbruik hebben gemaakt.

De heer Wintgens brengt alle hulde toe aan de zeer langdurige e[n] zeer belangrijke rede van den heer Minister, die voorzeker de Kamer nie[t] behoefde verschooning te vragen voor de uitvoerigheid van zijn betoog. Evenwel moet hij al dadelijk opmerken, dat de Minister de zwakke zijde van zijne voordragt geheel heeft ontweken. Het hoofdpunt van dit ontwerp ligt in art. 59, en nu heeft de Minister den strijd, waartoe dit beginsel aanleiding geeft, tot de behandeling van dat artikel verschoven. Hij begrijpt die taktiek, maar kan haar niet goedkeuren. Hij komt op tegen de opvatting, alsof er geene andere keuze bestond dan tusschen het appèl in strafzaken en de jury. Hij trekt te veld tegen de bewering, [illegible] het zijn meening was, dat men dit ontwerp moest afkeuren omdat daarbij niet gebroken werd met het bestaande. Integendeel, de Kamer is volkomen vrij en allezins bevoegd om datgene te behouden wat haar in het bestaande aanbevelingswaardig toeschijnt. Maar zijn hoofdbezwaar is, dat door deze voordragt aan het 5de additioneel artikel eene beperkte opvatting wordt gegeven.

De grondwet heeft eene *nieuwe* Regterlijke Inrigting voorgeschreven, maar zij heeft niet verlangd dat het bestaande in de hoofdtrekken ble[ef] behouden. En dat dit ontwerp niets anders is dan het behoud van het bestaande, dat erkent de Minister zelf, want op bladz. 2 van de Memorie van Toelichting leest hij: "Het tegenwoordige stelsel voor de burgerlijke regtspleging wordt *gehandhaafd*, alleen wordt wijziging gebragt in de uitbreiding der competentie des kantonregters en in de verhooging der appèllabiliteit." De Grondwet doelt ook duidelijk op *afschaffing* van de Hoven, niet op vermindering. De woorden: "*Hoven zoo d[aar] er zijn*" leggen een twijfel aan den dag. De gebreken in onze regtspleging liggen dieper en de middelen van herstel moeten grondiger zijn dan di[e] de Minister heeft voorgedragen.

Spreker komt op enkele punten zijner vorige rede terug. Over de cassatie zal hij niet op nieuw in breede beschouwingen treden. Hij is nie[t] overtuigd, dat het votum van Mei 1859 eene beslissing is, waarop nie[t] kan worden teruggekomen. Slechts eene enkele opmerking omtrent de cassatie wegens schending van het regt. Hij is van de noodzakelijkheid daarvan [illegible] den Minister uit het werk van den heer Tydeman aangehaald. Eene cassatie wegens schending van het regt heeft ten gevolge, dat wij ons zullen begeven op een gebied zonder grens, op een terrein zonder beperking. Indien de Hooge Raad mag casseren wegens schending van het regt, dan zal het onmogelijk zijn de middelen van cassatie te formuleren, en de cassatie zal in niets anders ontaarden, dan in een tweede appèl. Spreker licht, hetgeen in zijn advies omtrent de afschaffing der civiele appèllen voorkomt, nader toe, ten betooge, dat de Minister daaruit verkeerde gevolgtrekkingen heeft afgeleid. De Minister heeft hem verweten, dat hij in het middel van request civiel een palliatief zoekt tegen het appèl, doch spreker keert het om, en zegt tot den Minister, om uw stelsel van drie instantien goed te maken, zoekt gij een palliatief in de uitbreiding der cassatie.

Daargelaten of de kantonregter de gewone of niet gewone regter is, kan het niet opgaan het motief der uitbreiding zijner regtsmagt te zoeken in het criterium door den Minister aangewezen, daar de wenschelijkheid van een maximum afstuit op de werkelijkheid, wanneer hij bedenkt dat 3/4 der zaken voor den kantonregter worden gebragt. Voor zoodanigen regter heeft hij geen anderen naam dan dien van ordinairen regter. Spreker vraagt, welke zal de loop der beraadslagingen zijn? Zullen de artikelen achtereenvolgens in behandeling worden gebragt? Hij acht dit niet wenschelijk. Hij acht dit ook niet doenlijk omdat, gelijk hij door voorbeelden bewijst, latere artikelen zijn gebouwd op voorafgaande. Hij geeft de Kamer in overweging om, juist omdat deze wet een zamenhangend geheel aanbiedt, eerst de hoofdbeginselen te doen beslissen die in de artikelen 42 en volgg., 59, 68 en 82 zijn vervat. Eene andere behandeling zou naar het hem voorkomt de logica van het ontwerp verbreken.

De heer van Golstein vraagt het woord, maar wegens het vergevorderde uur worden de beraadslagingen tot morgen verdaagd.

GEDRUKT TER DRUKKERIJ VAN HET ALGEMEEN HANDELSBLAD.]